

CULTUURRAAD

VOOR DE

NEDERLANDSECULTUURGEMEENSCHAP

ZITTING 19751976

18 JUNI 1976

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer L. ROMBAUT c.s. —

houdende organisatie van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking

VERSLAG

namens de Commissie voor onderwijs
uitgebracht door de heer E. LEEMANS

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie heeft het vraagstuk van de organisatie van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking gedurende acht vergaderingen zeer grondig besproken.

Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer F. De Bondt.

Vaste Zeden: mevrouw W. Demeester-De Meyer, de heer A. Deneir, mevrouw P. D'Hondt-Van Opdenbosch, de heren E. Leemans, W. Mesotten, R. Otte, F. Swaelen, J. van Waterschoot ;

de heren W. Calewaert, W. Claes, A. Laridon, mevrouw J. Nauwelaerts-Thues, de heer J. Ramaekers ;

de heren M. Coppieters, W. Kuijpers, J. Somers, J. Vande-meulebroucke ;

de heren R. Bonnel, S. Février, G. Sprockeels, E. Vandersmissen.

Plaatsvervangers : de heren :

J. Dupré, G. Monard, R. Uyttendaele, J. Van Canneyt, R. Van Rompaey ;

W. Content, H. Rubens, L. Tobback ;

E. Raskin, Rik Vandekerckhove ;

E. Flamant, P. Poortmans.

Zie :

12 (B.Z. 1974) :

— Nr. 1 : Voorstel van decreet

— Nrs. 2 en 3 : Amendementen

Volledigheidshalve voegen wij eraan toe dat er tijdens de zitting 1973- 1974 enkele commissievergaderingen gewijd werden aan de bespreking van het op 6 februari 1973 ingediende voorstel van kaderdecreet van de heer A. Dua C.S. betreffende de interuniversitaire samenwerking inzake post-graduaatonderwijs (Gedr. St. 72 (1972-1973) — Nr. 1). Dit voorstel van decreet verviel ingevolge de ontbinding van de Kamers en de Cultuurraden op 31 januari 1974. In dit verband kan er nochtans worden op gewezen dat het op 9 mei 1974 bij uw Commissie ingediende voorstel van decreet van de heer L. Rombaut C.S. in zeer belangrijke mate geïnspireerd was door het voorstel van decreet van de heer A. Dua C.S. en meer in het bijzonder door de amendementen die hierop door de heer E. Flamant C.S. op 10 januari 1974 werden ingediend (Gedr. St. 72 (1972-1973) -Nr. 4).

Bijgevolg zou men dus kunnen zeggen dat wat de problematiek van de interuniversitaire samenwerking betreft, de volgende stukken bij uw Commissie werden ingediend :

Zitting 1973-1974

72 — Nr. 1 : Voorstel van kader-decreet betreffende de interuniversitaire samenwerking inzake postgraduaatonderwijs	A. Dua L. Rombaut J. Pede W. Jorissen	6.2.1973
— Nr. 2 : Amendementen	A. Dua L. Rombaut J. Pede W. Jorissen	28.3.1973
— Nr. 3 : Amendementen	A. Dua	24.9.1973
— Nr. 4 : Amendementen	E. Flamant R. Bonnel	10.1.1974

Buitengewone Zitting 1974

12 — Nr. 1 : Voorstel van decreet betreffende de Vlaamse interuniversitaire samenwerking	L. Rombaut J. Pede W. Jorissen J. van Waterschoot	9.5.1974
— Nr. 2 : Amendementen	F. De Bondt G. Moaard E. Leemans	1.6.1976
-Nr. 3 : Amendementen	Regering	8.6.1976

Tenslotte kan er worden op gewezen dat de Raad van State, op 3 mei 1973 door de toenmalige Voorzitter van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap verzocht werd hem van advies te dienen over het voorstel van kaderdecreet van de heer A. Dua C.S. betreffende de interuniversitaire samenwerking inzake postgraduaatonderwijs (Gedr. St. 72 (1973-1974) — Nr. 1) en op hierop door de heer A. Dua C.S. ingediende amendementen (Gedr. St. 72 (1972-1973) — Nr. 2). Het op 25 mei 1973 door de Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, verstrekte zeer belangrijk advies vindt men in bijlage van dit verslag.

ALGEMENE BESPREKING

Toelichting van de indiener

Vooreerst wijst de indiener erop dat het voorstel van decreet in feite uitgaat van alle vooraanstaande personaliteiten uit het universitair onderwijs.

Hij meent tevens te mogen stellen dat het aan samenwerking mangelt tussen onze verschillende instellingen voor hoger onderwijs. Het decreet beoogt in feite de oprichting van een raad van overleg, bevoegd om voorstellen uit te werken en advies te geven in verband met de samenwerking tussen de verschillende Vlaamse universitaire instellingen. Het is ook de bedoeling om bestaande dubbele gebruiken uit te schakelen en er andere te voorkomen, dit zowel op het vlak van het postgraduaatonderwijs als op het vlak van studierichtingen met een beperkt aantal studenten.

Vervolgens geeft de indiener dan een zeer beknopt overzicht van de verschillende artikelen van dit decreet.

Op het feit dat bij de Cultuurraad jaarlijks een activiteitsverslag moet worden uitgebracht, legt hij vooral de nadruk.

De indiener besluit met te stellen dat de hoger omschreven bedoeling vooral in de tekst van artikel 1 van zijn voorstel van decreet kan worden teruggevonden.

Bestaan van **een officieuze** Vlaamse Interuniversitaire Raad

Een lid merkt dan op dat sinds de indiening van het voorstel van kaderdecreet betreffende de interuniversitaire samenwerking inzake postgraduaatonderwijs (Gedr. St. 72 (1973-1974) — Nrs. 1 tot 4, heel wat is gebeurd. Onder meer bogen rechtsgeleerden uit de verschillende Vlaamse universiteiten zich over het probleem. Maar ook sinds de indiening van het huidig voorstel van decreet tot organisatie van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking (Gedr. St. 12 (B.Z. 1974) — Nr. 1), is de toestand geenszins ongewijzigd gebleven. Hij meent **dan** ook dat het huidige voorstel van decreet aan de realiteit niet is aangepast. De universitaire expansie is immers niet verlopen zoals voorzien en er zullen zich eveneens moeilijkheden stellen wat de financiële middelen betreft. In dit verband zijn de rectoren zelf, hiertoe aangezet door de financiële situatie, samen de toestand gaan onderzoeken zodat de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) nu reeds officieus bestaat.

Bevoegdheidsproblemen

Hetzelfde lid verwijst dan naar de toelichting bij het voorstel van decreet waar duidelijk gesteld is dat de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap ongetwijfeld bevoegd is om de samenwerking tussen de bestaande universitaire instellingen te institutionaliseren, met het oog op de verbetering van de kwaliteit van het universitair onderwijs en de vooruitgang van de wetenschap, maar tevens in functie van een zekere ontzuiling en een meer rationele besteding van de door de gemeenschap ter beschikking gestelde gelden. Bijgevolg reikt de bevoegdheid van de Cultuurraad in deze problematiek heel wat verder dan men op het eerste zicht zou denken. De VLIR zou zich, aldus dit lid, thans ook moeten bezighouden met problemen van structuur en organisatie, alsmede met de verdeling van de wetenschappelijke kredieten.

Kortom, aldus dit lid, al deze problemen zullen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad grondig moeten worden voorbereid.

Hij voegt er dan nog aan toe dat bijgevolg artikel 1 van het voorstel van decreet te zwak is gesteld en de discussie in een veel ruimer kader zou moeten worden gevoerd.

Het lid meent dan nog te mogen stellen dat krachtens artikel 59bis, § 2, 2e van de Grondwet, bepaalde onderwijsproblemen niet tot de bevoegdheid van de Cultuurraden behoren als daar zijn: de schoolvrede, de leerplicht, de onderwijsstructuren, de diploma's, de toelagen, de wedden, de schoolbevolkingsnormen. Nochtans kunnen deze problemen, waarvoor de Cultuurraad niet bevoegd is om ten gronde te beslissen, wel worden voorbereid in de Vlaamse Interuniversitaire Raad, zodanig dat de kredieten op een meer rationele basis zouden worden verdeeld.

Men moet, aldus besluit dit lid, opteren voor meer beslissingsbevoegdheid voor de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

Een ander lid verklaart dan begrip te hebben voor heel wat van de door het vorige lid aangehaalde argumenten. Hij verklaart het streven naar een grotere beslissingsbevoegdheid bij de cultuurgemeenschappen volop te steunen. Hij hoopt tevens dat het universitair onderwijs meer in de sfeer van de culturele autonomie zou worden betrokken, maar een nationaal overlegorgaan schijnt hem wel noodzakelijk.

Wat de vraag naar de bevoegdheid van de Vlaamse Interuniversitaire Raad betreft, meent hij dat deze eveneens ruimer kan uitvallen dan in artikel 1 van het voorstel van decreet is bepaald.

De Raad zou niet alleen moeten adviseren, maar op bepaalde terreinen (o.m. de universitaire afspraken) zou hem zelfs een beslissingsbevoegdheid kunnen worden toegekend. Rationalisatie moet, aldus dit lid, dan ook gebeuren per cultuurgemeenschap. Buiten de cultuurgemeenschappen zijn dubbele gebruiken ergens verantwoord. Rationalisatie is eveneens nodig wat de weinig bezochte studierichtingen betreft. Dunbevolkte studierichtingen zijn, aldus dit lid, niet alleen beperkt tot de derde cyclus.

Vervolgens wijst hij erop dat het wetenschappelijk onderzoek over verscheidene instellingen zal moeten worden gespreid en er ook daar samenwerking noodzakelijk zal zijn. Het betreft, aldus dit lid, hier uiteraard het onderzoek dat nauw bij het onderwijs aansluit.

Tenslotte stelt hij de volgende vragen:

— hoe ziet men de verhouding tussen enerzijds de Vlaamse Interuniversitaire Raad en anderzijds de Hoge Raad voor Universitair Onderwijs, die uit twee taalsecties (Nederlandstalige en Franstalige) zal worden samengesteld? Hoe zal de Hoge Raad voor Universitair Onderwijs worden samengesteld? Een beperkte groep rectoren die een overlegorgaan zullen vormen? Een veel groter overlegorgaan waar alle traditionele Belgische strekkingen aan bod zouden komen? Zou dit overlegorgaan niet te log uitvallen? Hoe kan men dit risico ontlopen?

Hij vraagt zich dan ook af of de oplossing niet ligt in een Vlaamse Interuniversitaire Raad die duidelijk wordt omschreven en waarvan de bevoegdheden precies zullen worden afgebakend.

Nog een ander lid meent dat krachtens artikel 59bis, § 2, 2e van de Grondwet, de Cultuurraad over een ruimere

bevoegdheid beschikt dan uit de toelichting blijkt en voegt eraan toe dat de Cultuurraden de door de Grondwetgever uitgevoerde hervormingen ook moeten waarmaken. **Bijgevolg** moet, aldus dit lid, de Vlaamse Interuniversitaire Raad reële bevoegdheden krijgen. Ook het **wetenschappelijk** onderzoek zou onder zijn bevoegdheid moeten vallen.

Uiteenzetting van de Minister

Retroacten

Vervolgens verduidelijkt de Minister dan in een uitvoerig exposé zijn visie over de problemen.

Wat meer bepaald de retroacten van dit **voorstel** van decreet betreft, deelt de Minister mee dat reeds begin 1973 mededeling werd gegeven van het inzicht de interuniversitaire samenwerking te institutionaliseren. De idee van een spontane samenwerking vond immers geen weerklank.

Chronologisch werd het probleem als volgt behandeld :

a) op 6 februari 1973 dienden de heren A. Dua, L. Rombaut, J. Pede en W. Jorissen een voorstel van decreet in dat in feite een kaderdecreet was inzake interuniversitaire **samenwerking** voor postgraduaatonderwijs;

b) op 28 maart 1973 dienden dezelfde indieners amendementen in;

c) na deze eerste amendering werd op 3 mei 1973 over het voorstel en de amendementen het advies van de Raad van State ingewonnen;

d) op 24 september 1973 werd het voorstel van decreet door de heer A. Dua opnieuw geamendeerd, maar dan in de zin van een volledige nieuwe versie.

Het oorspronkelijk voorstel van decreet betreffende de interuniversitaire samenwerking inzake **postgraduaatonderwijs** streefde naar een coördinatie en rationalisatie van het interuniversitair postgraduaatonderwijs. Voorgesteld werd een Raad van Overleg voor de Vlaamse universiteiten op te richten. Elk postgraduaatonderwijs zou tevens naar één van de deelnemende universiteiten worden georiënteerd, zodanig dat men voor een rationele verdeling van de arbeid zou komen te staan en elk dubbel gebruik zou worden uitgeschakeld.

Blijkens artikel 3, § 1 van dit oorspronkelijk voorstel van decreet moet de Raad van Overleg zijn ontwerpplannen voorleggen aan de Minister van Nationale Opvoeding.

Vervolgens citeert de Minister de meest relevante passages uit het door de Raad van State zeer grondig verstrekte advies.

Uit de Parlementaire Handelingen die betrekking hadden op artikel 59bis, § 2, 2e van de Grondwet blijft, aldus de Minister, dat het concept „**onderwijs**” ruim moet worden geïnterpreteerd. Het Senaatsverslag vermeldt uitdrukkelijk dat het begrip „**onderwijs**” in zijn brede betekenis moet worden verstaan (schriftelijk onderwijs, naschools onderwijs, enz.). Het Kamerverslag voegde eraan toe dat de opsomming van de bevoegdheden van de Cultuurraad op onderwijsgebied slechts exemplatief was bedoeld.

Het gaat nochtans, aldus de Minister, uiteraard om onderwijs waarvoor de Cultuurraad, binnen de perken van de Grondwet, bevoegd is.

De Minister voegt er volledigheidshalve aan toe dat conform artikel 2, 2e van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid van de Cultuurraad, de aanmoediging van de vorming van navorsers als een culturele aan gelegenheid, bedoeld in artikel 59bis, § 2, 1e van de Grondwet moet worden verstaan.

De Raad van State wees erop, aldus de Minister, dat de regerende bevoegdheid van de Cultuurraad niet onbegrensd is. De materie van bij voorbeeld de diploma's, de onderwijsstructuren blijven gemeenschappelijk en tot de bevoegdheid van het nationaal parlement behoren.

In dit verband preciseert de Minister dat uit het Senaatsverslag van de heer E. Van Bogaert duidelijk blijkt dat bij voorbeeld de wettelijke diploma's tot de bevoegdheid van de nationale wetgever behoren en de wetenschappelijke diploma's tot deze van de Cultuurraad. Hij wijst er tevens op dat de Vaste Raad der Rectoren dienaangaande vroeg dit onderscheid af te schaffen, zodanig dat er alleen nog wettelijke diploma's zouden bestaan. Dit zou, aldus de Minister, uiteraard een vermindering van de bevoegdheid van de Cultuurraad inhouden.

De Minister wijst er vervolgens op dat het huidige voorstel van decreet niet mag noch kan leiden tot de uitbouw van afzonderlijke onderwijsstructuren.

Artikel 17 van de Grondwet

Een ander belangrijk punt is, aldus de Minister, artikel 17 van de Grondwet. De tekst van dit artikel luidt als volgt:

„Art. 17. — Het onderwijs is vrij; elke preventieve maatregel is verboden; de bestraffing van de misdrijven wordt alleen door de wet geregeld.

Het openbaar onderwijs, op staatskosten gegeven, wordt eveneens door de wet geregeld.”

Hieruit vloeit, aldus de Minister, eveneens het begrip van de autonomie van de vrije universitaire instellingen voort.

Op basis hiervan meent de Minister zich de vraag te mogen stellen of de huidige doelstellingen wel juridisch te verantwoorden zijn.

Een lid meent uit deze redenering te mogen besluiten dat als de Vlaamse Interuniversitaire Raad toch bindende beslissingen zou nemen, de Raad van State zou zeggen dat hij hiervoor onbevoegd is, m.a.w. als de Vlaamse Interuniversitaire Raad innerlijk akkoord zou gaan, moet ter bekrachtiging de nationale wetgever optreden en dus niet de Cultuurraad via decreten. Om die reden betreurt hij dat het huidige voorstel van decreet niet verder strekt.

Een ander lid meent dat de thesis van de Raad van State nogal oppervlakkig is. Concreet stelt hij zich de vraag wat men eigenlijk onder onderwijsstructuren zou kunnen verstaan. Persoonlijk meent hij dat structuur een begrip is dat men zou kunnen definiëren als zijnde „hetgeen in de sociale werkelijkheid bestendigheid geeft”.

De Minister herinnert er dan nogmaals aan dat de Raad van State over het voorstel van kaderdecreet betreffende de interuniversitaire samenwerking inzake postgraduaat-onderwijs van de heer A. Dua c.s. en de hierop ingediende amendementen (Gedr. St. 72 (1973-1974) — Nrs. 1 en 2) bevoegdheidsbezwaren formuleerde.

De amendementen van de heer A. Dua (Gedr. St. 72 (1973-1974) — Nr. 3) houden, aldus de Minister, reeds gedeeltelijk rekening met de bezwaren van de Raad van State.

Tenslotte herinnert de Minister eraan dat de amendementen van de heer E. Flamant C.S. (Gedr. St. 72 (1973-1974) — Nr. 3) door de indieners in grote mate in hun huidige voorstel van decreet werden overgenomen. De eerste visie strekte tot het aannemen van een kaderdecreet betreffende de interuniversitaire samenwerking inzake postgraduaatonderwijs. Thans valt dat begrip postgraduaatonderwijs weg en gaat het niet meer om een kaderdecreet.

De Minister besluit dat er dus in feite vijf „voorstellen” zijn geweest.

Het vierde „voorstel” van de heer E. Flamant C.S. handelt nog over het postgraduaatonderwijs. Het vijfde voorstel van de heer L. Rombaut C.S. heeft bijna letterlijk dezelfde inhoud, alleen de titel werd gewijzigd.

Een ander lid merkt op dat een wijziging van de titel ook belangrijk kan zijn.

De bevoegdheidstoetsen

Na een bondig overzicht te hebben gegeven van de verschillende artikelen van het voorstel van decreet, resumeert de Minister dan nogmaals de hele problematiek. Hij legt vooral de nadruk op het feit dat wij drie bevoegdheidstoetsen kunnen onderscheiden :

- 1) de onderwijsstructuren;
- 2) de wettelijke en de wetenschappelijke diploma's;
- 3) artikel 17 van de Grondwet.

De Vlaamse Interuniversitaire Raad en de Hoge Raad voor het Hoger Onderwijs

De Minister herinnert eraan dat het reeds de bedoeling was van een vorige regering tot een ruimere, betere en meer rationele samenwerking te komen tussen de universitaire instellingen dan het voorstel van kaderdecreet betreffende de interuniversitaire samenwerking inzake postgraduaatonderwijs bedoelde.

Het zijn dan ook o.m. die overwegingen die tot het indienen van een wetsontwerp (Kamer van Volksvertegenwoordigers — Gedr. St. 418 (1972-1973) — Nr. 1) hebben geleid en de volgende principes omvat :

— de Vaste Commissie voor de Academische graden wordt vervangen door twee Hoge Raden van het universitair onderwijs, die samen kunnen vergaderen, hetgeen een splitsing per taalgroep impliceert;

— een meer verruimde en gedemocratiseerde samenstelling van de Vaste Commissie voor de Academische graden;

— de wijziging van de benaming „Vaste Commissie” in „Hoge Raad” en de uitbreiding van de bevoegdheid door die niet meer te beperken tot de problemen van de academische graden en universitaire examens, leiden tot een betere harmonie met de wet van 7 juli 1970 betreffende de structuur van het hoger onderwijs.

De Minister voegt er dan nog aan toe dat de algemene structuurwet van 7 juli 1970 voor het hoger onderwijs

in een Hoge Raad voorziet, alsook een overkoepelende Vaste Raad die het ganse hoger onderwijs omvat.

De Minister verduidelijkt dan nog dat in de voorgaande regeling, naast de twee hoge raden niet in een interuniversitaire raad voor Vlaanderen of Wallonië werd voorzien, omdat de Cultuurraad bij decreet aan de afdeling van hoger vermelde Hoge Raad bevoegd voor het Nederlandstalig onderwijs bevoegdheden zou kunnen toekennen. De grondidee die aan de basis van deze visie lag was dat men wel het postgraduaatonderwijs zou mogen „culturaliseren” maar dit geen inbreuk zou mogen uitmaken op de bevoegdheid van het nationaal parlement inzake diploma's, dit conform het advies van de Raad van State.

De Minister besluit als volgt :

1) ofwel is de Nederlandstalige Hoge Raad voor het Universitair Hoger Onderwijs ex officio bevoegd voor nationale zaken en worden er een aantal bevoegdheden die residuair bij de Cultuurraad behoren overgenomen;

2) ofwel behoudt de Nederlandstalige Hoge Raad zijn nationale bevoegdheid en komt er daarnaast een tweede lichaam nl. de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

Een lid verklaart dan niet meer in te zien waar de Minister naar toe wil. Hij meent eveneens dat de Minister een aantal taken van de Cultuurraad minimaliseert.

De Minister antwoordt de indruk te hebben dat het hier om een misverstand gaat.

Hij wijst erop dat artikel 1 van het voorstel van decreet van de heer L. Rombaut c.s. het toch heeft over een „Vlaamse Interuniversitaire Raad” die tot taak heeft voorstellen te ontwerpen en adviezen te geven.. “. Het is, aldus de Minister, toch duidelijk dat deze raad adviserend is en geen beslissingsbevoegdheid heeft.

Hierop vraagt hetzelfde lid of de raad geen bindende adviezen kan geven.

De Minister antwoordt dat een advies nooit bindend kan zijn.

Waar men naartoe gaat, is dat er adviezen moeten worden ingewonnen.

De enige uitzondering in deze materie is de volgende : als voor het toekennen van academische graden het advies van de vaste commissie van rectoren eensluidend is, moet het, aldus de Minister, worden gevolgd. Het parlement heeft destijds de Minister niet aangesteld als bewaarder van de pedagogische inhoud.

De Minister stelt tenslotte dat men een fundamenteel onderscheid moet maken tussen :

- 1) het verstrekken van advies;
- 2) het verplicht inwinnen van advies;
- 3) het volgen van advies.

Vervolgens wijst de Minister erop dat alleen punten waarvoor de Cultuurraad bevoegd is ter sprake kunnen komen.

Hij stelt zich ook de vraag of in deze materie de Cultuurraad bij decreet de Minister kan verplichten :

- a) advies in te winnen;
- b) dit advies te volgen en, zo ja, onder welke voorwaarden (b.v. delegatie van bevoegdheid van de Cultuurraad

naar de Hoge Raad) m.a.w. is gedelegeerde decreetgeving mogelijk?

Voor zover nodig, verklaart de Minister dat hij het zou betreuren dat de Cultuurraad bepaalde van zijn bevoegdheden zou delegeren.

Enkele leden vragen dan welk standpunt de Minister in deze materie wenst te nemen.

De Minister antwoordt :

a) indien de samenstelling van de Nederlandstalige Hoge Raad voor het Hoger Onderwijs dezelfde is als die van een op te richten Vlaamse Interuniversitaire Raad kan men zich afvragen **waarom** er twee raden moeten bestaan;

b) indien de samenstelling verschillend zou zijn, zou de op te richten Vlaamse Interuniversitaire Raad advies kunnen uitbrengen op punten waarvoor de Cultuurraad niet bevoegd is.

Tenslotte voegt hij eraan toe dat deze vraag staat of valt met de vraag welke bevoegdheid men via de **Cultuurraad** aan de Hoge Raad voor het Hoger Onderwijs zou wensen te geven.

Vervolgens deelt de Minister mede dat er naast de bovenvermelde officiële organen er een Vaste Commissie der Rectoren bestaat en er daarenboven nog door de rectoren zelf een Belgische commissie voor rectoren werd opgericht met het doel alle problemen van hoger onderwijs te onderzoeken en te bespreken.

De werking van de Vaste Commissie der Rectoren is geregeld bij koninklijk besluit van 6 februari 1968. Zij houdt zich specifiek bezig met het opstellen van de lijst der academische graden en de examenprogramma's.

Ten slotte bestaat er dan ook nog een **coördinatie**-orgaan voor de drie Antwerpse universitaire instellingen.

Hij besluit dan ook dat er dus ook heel wat organen dit domein beheersen.

Volledigheidshalve wijst de Minister op een nieuw feit, nl. dat op 3 januari 1976 in de Senaat de zogenaamde 'programmawet' werd goedgekeurd. De Eerste Minister verklaarde voorstander te zijn van een dialoog om de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire inrichtingen opnieuw aan een grondig onderzoek te onderwerpen. Een instituut voor samenwerking, een overlegorgaan kan, aldus de Minister, dan ook deel uitmaken van deze verplichte dialoog.

Naar aanleiding van de brief van de Voorzitter van de huidige Vlaamse Interuniversitaire Raad meent de Minister er te mogen op wijzen dat de rectoren niet alleen en uitsluitend verantwoordelijk kunnen zijn voor alle aangelegenheden inzake samenwerking. Inderdaad, de universiteit als dusdanig, m.a.w. in al zijn geledingen via b.v. zijn Raad van Beheer, zal hoogstwaarschijnlijk bepaalde zaken naar voren brengen en moeten brengen. Concreet stelt de Minister op dit punt dan ook de vraag of de commissie wenst vooruit te lopen op de dialoog die de komende weken zou worden aangevat en of zij aldus de concertatie niet zou hinderen?

Toelagen

Een lid hoopt dan dat de Vlaamse interuniversitaire samenwerking zal uitmonden in een betere verdeling van de toelagen.

Een ander lid merkt op dat de toelagen niet tot de bevoegdheid van de Cultuurraad behoren.

Nog een ander lid, herinnert eraan dat elke Cultuurraad een globaal krediet wordt toegekend. Hierbij aansluitend, meent hij dat artikel 17 van de Grondwet toepasselijk is binnen het kader van de culturele autonomie zelf. **Hij** meent dat wij in deze materie naar een federale opbouw moeten streven.

Noodzakelijkheid van een Vlaamse Interuniversitaire Raad

Een lid vreest dat het de bedoeling zou kunnen zijn de VLIR op te geven en te zeggen dat dit een onderdeel zal zijn van bovenvernoemde nieuwe dialoog. Hij verklaart dan hiermede niet akkoord te kunnen gaan. Hij meent integendeel dat de oprichting van een VLIR precies het beste mechanisme voor een goed overleg zou zijn.

Hij meent dat met deze oprichting, veel beter dan met vrijblijvende conferenties, de Vlaamse gemeenschap een unieke kans krijgt iets concreets en goeds tot stand te brengen. Volgt dan nog, aldus dit lid, de dialoog tussen de gemeenschappen.

De Minister herinnert er dan aan dat ook de universitaire stichting sedert geruime tijd een belangrijke bron van statistische informatie is. Ook blijft de verplichte wettelijke oprichting van de Hoge Raad in twee taalkaders onontbeerlijk. Een VLIR kan dan ook, aldus de Minister, maar tot stand komen binnen de door de Grondwet (art. 59bis, § 2, 2e) aan de Cultuurraad toegekende bevoegdheid.

Tenslotte citeert de Minister de tekst van artikel 1 van het voorstel van decreet van de heer L. Rombaut C.S. Hieruit blijkt duidelijk dat het eveneens om adviezen betreffende de samenwerking gaat.

Een ander lid merkt dan op dat de bij artikel 1 in de toelichting verstrekte commentaar blijkbaar verder strekt dan de tekst van dit artikel 1. De commentaar heeft het immers eveneens over problemen in verband met de toegang tot de universiteit, de selectie en de onderwijsmethodes.

Nog een ander lid pleit ervoor opdat de Cultuurraad au sérieux zou worden genomen. De door het vorige lid aangestreepte verruiming beschouwt hij als zeer belangrijk. Het is dus, als men naar de commentaar bij artikel 1 kijkt, duidelijk dat dit voorstel van decreet niet alleen slaat op de uitbouw van de samenwerking, maar ook op de uitbouw van de universiteiten zelf. In dit verband waarschuwt hij er ook voor opdat het door de rectoren geleverde werk geen **clubwerk** zou zijn.

Wij moeten niet alleen rationaliseren, aldus dit lid, maar daarenboven de zaak gezamenlijk bekijken, ook al blijft het Rijk totaliteit van de gelden geven.

Een eigen inzicht per cultuurgemeenschap is noodzakelijk. In andere landen heeft men toch ook andere universitaire structuren.

Instelling van openbaar nut of openbare instelling?

De Minister wijst er dan op dat men vooreerst (Gedr. St. 72 (1973-1974) — Nrs. 2 en 3) gewag maakte van een instelling van openbaar nut van categorie B, zoals bedoeld in de wet van 16 maart 1954 betreffende de **con-**

trole op sommige organismen van openbaar nut en men thans (Gedr. St. 72 (1973-1974) — Nr. 4 en Gedr. St. 12 (B.Z. 1974) — Nr. 1) van een openbare instelling spreekt.

Samenstelling van de Raad van Beheer

Vooreerst houdt een lid een warm pleidooi opdat de samenstelling van de Raad van Beheer aan de huidige opvattingen zou worden aangepast.

De Minister antwoordt dat inderdaad niets belet dat men de samenstelling van de afvaardiging aan de beheersorganen van de universiteiten zou overlaten.

Hij herinnert tevens aan de retroacten van dit voorstel dat er slechts kwam na verschillende wijzigingen. Vooreerst was er sprake van samenwerking in het kader van het post-universitair onderwijs, met verplichting de eigen initiatieven te beperken. Daarna is, conform het advies van de Raad van State, gebleken dat het onmogelijk is de verplichting tot afschaffing van sommige vormen van onderwijs, aan alle universiteiten op te leggen.

Tenslotte heeft er dan een verruiming plaatsgegrepen in de titel, zodanig dat de doelstellingen werden verruimd, maar de middelen tot samenwerking werden afgezwakt. Inderdaad, een bepaling waarin de universiteiten binnen de 2 jaar hun centrum afschaffen, is in het huidige voorstel weggevallen.

De Minister zegt tenslotte dat hij niet ziet welke verschillen bestaan tussen de universiteiten die vrijwillig toetreden (conferentie) en alle advies kunnen uitbrengen, en een institutionalisering van de universitaire **samenhorigheid** zoals bedoeld in het voorstel van decreet. Hij stelt dan ook de vraag of wij door institutionalisering geen hinderpaal zullen zijn voor de wetgever? Zou dit orgaan met een beperkt doel niet te zwaar uitvallen in een periode van mutaties?

Het zou b.v. kunnen, aldus de Minister, dat de rectoren er niet akkoord mee gaan de onvolledige universiteiten bij de zaak te betrekken of in contact te treden met Frans-taligen, of b.v. ook zouden eisen dat slechts de rectoren bij de zaak zouden worden betrokken.

* * *

De Commissie besluit de algemene bespreking met de vaststelling dat er ten gronde geen argumenten contra waren, maar er wel tactische opmerkingen werden geformuleerd die een soort waarschuwing inhielden.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Een lid stelt onmiddellijk de vraag aan wie advies wordt gegeven: aan de Regering, het Parlement, de Cultuurraad?

De meeste commissieleden menen dat het uiteraard de bedoeling is dat advies wordt verstrekt aan de Minister tot wiens bevoegdheid het universitair onderwijs behoort.

Een ander lid vraagt of de Cultuurraad bevoegd is om een rechtspersoon op te richten.

De Minister antwoordt dat de Cultuurraad hiervoor bevoegd is binnen de perken van artikel 59bis, § 2, 2e van de Grondwet. Hij verwijst hiervoor naar het advies van de Raad van State dan hierover duidelijk het volgende zegt :

„Omtrent de bevoegdheid van de Cultuurraad om een rechtspersoon in het leven te roepen, vermeldt de memorie van toelichting bij het ontwerp dat de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden is geworden dat „het de Cultuurraden toekomt, binnen de perken van de in artikel 59bis aangegeven bevoegdheid de bestaande wetgeving te wijzigen en op te heffen, elke verplichting op te leggen en elke voorziening te treffen waartoe de wetgevende macht bevoegd is. Het oprichten van een rechtspersoon bij voorbeeld — wat als een van de prerogatieven van de wetgevende macht wordt beschouwd — behoort voortaan eveneens tot de bevoegdheid van de twee Cultuurraden, voor zover het door die rechtspersonen nagestreefd doel een van de materies betreft waarvoor de Cultuurraden bevoegd zijn” (Gedr. St., Senaat 1970-1971, Nr. 400, p. 2 en 3).

Die zienswijze is niet tegengesproken noch weerlegd door de wetgever; zij wordt bijgetreden door de rechtsleer (J. Dembour, Droit administratif, Luik 1972, nr. 37, met voetnoot). Ofschoon bedoelde wet van 21 juli 1971 materialiter de uitvoering is van artikel 59bis, § 2, 1e („culturele aangelegenheden”), mag worden aangenomen dat de in genoemde memorie van toelichting geformuleerde mening ook voor de andere materies geldt waarvoor de Cultuurraad bevoegd is gemaakt. Waaruit volgt dat de bevoegdheid van de Cultuurraad niet ophoudt wanneer het voorstel ook de oprichting van een rechtspersoon tot onderwerp heeft. Het doel waarvoor de rechtspersoon wordt opgericht en zijn opdracht kunnen evenwel niet verder reiken dan de aangelegenheden waarvoor de Cultuurraad regelend kan optreden. Tussen de oprichting van de rechtspersonen en de regelende bevoegdheid van de Cultuurraad bestaat derhalve een wisselwerking die maakt dat de finaliteit van de rechtspersoon onafwendbaar geconditioneerd is door de begrensde bevoegdheid van de Cultuurraad. Dat moet uitdrukkelijk in de tekst tot uiting worden gebracht, wat reeds bereikt wordt door de inleidende zin van artikel 3 van het tweede voorstel te stellen als volgt :

„De Raad is ermede belast in zaken van onderwijs en binnen de perken als bedoeld in artikel 59bis, § 2, 2e van de Grondwet:

a)

Aldus gesteld en vermits de inhoud van het voorstel bepaald wordt door de omvang van de taken die aan de op te richten rechtspersoon worden toegekend, komt het voorstel in de bevoegdheidssfeer van de Cultuurraad, steeds onder voorbehoud van hetgeen hierna omtrent artikel 17 van de Grondwet wordt gezegd’.

Voor zover nodig voegt de Minister eraan toe dat er zich op andere domeinen uiteraard wel bevoegdheidsconflicten kunnen stellen tussen de nationale wetgever en de Cultuurraad.

Een ander lid meent dan dat eveneens zou moeten worden gesteld dat de voorstellen en adviezen ook bij de Cultuurraad moeten worden uitgebracht.

De Minister wijst erop dat zich hier in feite ook het bevoegdheidsprobleem voor het wetenschappelijk onderzoek stelt. Hij wijst erop dat de Vlaamse Interuniversitaire Raad onbevoegd zal zijn voor de organisatie van het onderzoek dat zich niet in het onderwijs integreert (cf. advies van de Raad van State in bijlage).

De Minister heeft er niets tegen dat de adviezen aan de Minister bevoegd voor het universitair onderwijs zouden worden verstrekt en aan de Cultuurraad verslag zou worden uitgebracht.

Volledigheidshalve wijst een ander lid er dan nog op dat de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (wet van 20 september 1948) zowel aan de leden van de regering als van het parlement advies kan verstrekken. Hij betreurt nochtans dat deze mededeling aan het parlement in de praktijk dode letter is gebleven.

Naar aanleiding van deze opmerking, verklaart de Minister dat het hem niet zou storen dat de Vlaamse Interuniversitaire Raad aan iedereen zou gaan adviseren. Belangrijk schijnt hem nochtans wie advies zal inwinnen ? Of zal men, aldus de Minister, alleen het advies moeten afwachten. Het is hem nochtans alles behalve duidelijk welk gevolg de Cultuurraad aan een systematisch doorspelen van deze adviezen zou kunnen geven. Een jaarverslag schijnt hem dan ook een meer logische en klassieke oplossing.

De Minister wijst er tenslotte op dat men voor „aangename zaken” altijd wel een unaniem advies zal kunnen inwinnen.

Hetzelfde lid wijst er dan op dat de hiervoor vermelde wetgever van 1948 geenszins bedoelde dat alle adviezen van de Minister automatisch naar het parlement moesten worden overgezonden, maar dat deze procedure wel mogelijk is.

Nog een ander lid meent dan dat niets de Cultuurraad belet hoorzittingen in te richten waar hij de Vlaamse Interuniversitaire Raad zou uitnodigen te verschijnen. Hij meent dan ook dat bij de Cultuurraad uit te brengen adviezen overbodig zijn.

De Minister stelt de vraag of er zich geen problemen van constitutionele aard stellen als het parlement in de plaats van de uitvoerende macht gaat optreden.

Nog een ander lid is ervan overtuigd dat artikel 10 van het voorstel van decreet een gelukkige innovering uitmaakt en dit artikel een verdere discussie van dit probleem zal uitsluiten.

Een lid verklaart dan heel wat te voelen voor een verslag dat niet alleen de voorstellen en adviezen omvat, maar ook het gevolg dat de Minister hieraan gaf.

Nog een lid kan het hiermee niet helemaal eens zijn. Zijn voorkeur gaat uit naar recente informatie. Daarom pleit hij opdat de aan de Minister verstrekte adviezen automatisch aan de betrokken commissie van de Cultuurraad zouden worden overgezonden.

Een ander lid pleit dan op zijn beurt voor een algemene herziening van de concepten. Zeer belangrijke adviezen moeten, aldus dit lid, net zoals in het buitenland het geval is, zowel aan de Cultuurraad als aan de Minister worden medegedeeld.

De Minister wijst erop dat de tekst van artikel 10 van het voorstel van decreet reeds zeer ruim is opgesteld en

alle zaken toch niet mededeelbaar zijn. Ten hoogste zou, aldus de Minister, de Voorzitter van de Commissie in kennis kunnen worden gesteld.

Hetzelfde lid wijst erop dat, zijns inziens, de Minister ook automatisch de Voorzitter van de Cultuurraad zou moeten in kennis stellen van de adviezen.

Vervolgens stelt dit lid nogmaals dat de Vlaamse Interuniversitaire Raad eveneens adviezen en voorstellen moet kunnen uitwerken in verband met de uitbouw van de universitaire instellingen zelf.

De Minister vraagt dan waar precies het probleem van de „open universiteit”, dat in feite tegelijk cultuur en onderwijs impliceert, moet worden behandeld. Is dit postgraduaatonderwijs ?

Een lid meent hierop te mogen antwoorden dat deze onderwijsvorm op meer dan één plaats zou kunnen worden ondergebracht.

De Minister vraagt dan of „open universiteit” onder de adviserende bevoegdheid van de Vlaamse Interuniversitaire Raad kan vallen.

De Commissie meent hierop eenparig bevestigend te mogen antwoorden.

De Minister resumeert dan de bespreking en stelt voor de tekst van artikel 1 te verwerken.

Een lid wijst er dan nog op dat men ook het onderzoek niet mag vergeten.

De Minister antwoordt hierop bevestigend, maar op voorwaarde dat dit onderzoek binnen de bevoegdheids-sfeer van de Cultuurraad blijft en stelt dan ook voor dit in de tekst duidelijk te stellen.

Een lid houdt dan nog een warm pleidooi opdat de Vlaamse Interuniversitaire Raad eveneens bevoegd zou zijn te adviseren over de organisatorische uitbouw van de universitaire instellingen zelf en dus niet alleen over de organisatorische uitbouw van de samenwerking.

Na deze bespreking is de commissie het erover eens om als verdere basis voor de bespreking van dit artikel de volgende tekst in overweging te nemen:

„Onder de benaming Vlaamse Interuniversitaire Raad wordt een openbare instelling opgericht.

Binnen de perken gesteld door artikel 59, § 2 van de Grondwet, verstrekt deze instelling adviezen en doet zij voorstellen aan de Minister tot wiens bevoegdheid het universitair onderwijs behoort.

De adviezen en voorstellen betreffende alle aangelegenheden die de samenwerking onder de Vlaamse universitaire instellingen aanbelangen. Zij kunnen o.a. betrekking hebben op de academische werking, de organisatorische ontplooiing en het postgraduate onderwijs door deze instellingen verstrekt.

De bevoegde Minister brengt de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap op de hoogte van de ontvangst van alle adviezen en voorstellen.”

De Minister stelt onmiddellijk voor om in lid 1 van deze tekst op artikel 1 de woorden „openbare instelling” te vervangen door de woorden „instelling van openbaar nut”. Hij herinnert eraan dat voor het decreet tot oprichting van een Collegium Trilingue eveneens het begrip

„instelling van openbaar nut” werd gebruikt. Hij meent dat een „openbare instelling” een te zwaar orgaan zou uitmaken en het begrip „instelling van openbaar nut” heel wat soepeler is.

Een lid merkt dan op dat de vergelijking tussen de Vlaamse Interuniversitaire Raad en het Collegium Trilingue niet helemaal opgaat. De Vlaamse Interuniversitaire Raad is immers een consultatieorgaan en het Collegium Trilingue is een instelling met een eigen finaliteit. De juridische vorm van een instelling is belangrijk voor de geloofwaardigheid van de op te richten instelling.

Tevens vreest dit lid dat men de Vlaamse Interuniversitaire Raad door zijn juridische vorm reeds zou gaan afzwakken.

Een ander lid spreekt dan de wens uit dat men op deze suggestie van de Minister zou ingaan. Hij meent dat het verslag toch duidelijk melding zou moeten maken van het verschil en vooral van het waarom van deze juridische vormwijziging.

Nog een ander lid stelt dan de vraag of het de wens niet is geweest van de universitaire kringen de Vlaamse Interuniversitaire Raad met het statuut van een openbare instelling te begiftigen.

De Minister antwoordt hierop dat dit zeker niet duidelijk was gesteld.

De meeste leden menen er dan te moeten op wijzen dat in feite de juridische vorm van deze Vlaamse Interuniversitaire Raad niet zo belangrijk zal zijn.

Een lid wijst er dan op dat een openbare instelling toch een grotere autonomie bezit dan een instelling van openbaar nut.

Na nog een lange en vruchtbare discussie zijn de meeste commissieleden en de Minister het erover eens dat de Vlaamse Interuniversitaire Raad best de juridische vorm van een instelling van openbaar nut zou aannemen.

In stemming gebracht, wordt het „subamendement” van de regering op lid 1 en het aldus „gesubamendeerd” lid van artikel 1 aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Bij de bespreking van lid 2 van het bovenvermelde tekstvoorstel bij dit artikel, stelt een lid voor dat aan dit lid zou worden toegevoegd dat de Vlaamse Interuniversitaire Raad overleg onder de universitaire instellingen kan organiseren en bijgevolg ook bij het tekstvoorstel op artikel 1, derde lid, de begrippen „adviezen” en „voorstellen” aan te vullen met het begrip „overleg”. Zij kunnen o.a. betrekking hebben op het post-graduate onderwijs voor deze instellingen verstrekt.”

Hetzelfde lid wijst erop dat de Vlaamse Interuniversitaire Raad een dubbele taak heeft: nl. enerzijds advisering van de Minister en Cultuurraad; anderzijds onderling overleg over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de universitaire instellingen zelf behoren b.v. over oprichting van nieuwe studierichtingen. Hij voegt eraan toe dat men de Vlaamse Interuniversitaire Raad inzake overleg geen verplichting wenst op te leggen, maar dat hij wel veronderstelt dat hij van deze mogelijkheid zal gebruik maken.

Dit onderling overleg houdt dus verband met de eigen bevoegdheid van de Vlaamse Interuniversitaire Raad. Dit overleg is dus horizontaal (onder de universitaire instellingen); de adviezen en voorstellen zijn dus verticaal (aan de Minister).

Een ander lid vraagt of dergelijke toevoeging niet overbodig is. Hij meent immers toch niet te kunnen begrijpen dat de Vlaamse Interuniversitaire Raad zou werken zonder enig voorafgaandelijk overleg tussen de universitaire instellingen.

Nog een ander lid wijst erop dat in feite ook niets belet dat de tekst in nog strengere bewoordingen wordt opgesteld. Men zou kunnen stellen dat binnen de Vlaamse Interuniversitaire Raad het onderling overleg tussen de Vlaamse interuniversitaire instellingen verplicht gebeurt!

De Minister meent dat de universitaire instellingen zullen weigeren zulke zienswijze te aanvaarden. Daarenboven, aldus de Minister, **wordt** op de Universiteit Antwerpen reeds op een trilaterale basis overleg gepleegd.

Een lid verklaart dat hij niet gekant is tegen een kleinere autonomie voor de universiteiten.

De Minister is het met die zienswijze niet eens en herinnert er dan aan dat ook de regeringsverklaring precies in een grotere autonomie voor de universiteiten voorzag. Hij wijst erop dat men zelfs bezig is dienaangaande een tekst uit te werken.

Hetzelfde lid meent er toch te moeten op wijzen dat er zal moeten worden over gewaakt niet elke vorm van samenwerking te beletten.

Vervolgens herinnert de Minister nogmaals aan artikel 17 van de Grondwet, waarvan de tekst luidt als volgt:

„Het onderwijs is vrij; elke preventieve maatregel is verboden; de bestraffing van de misdrijven wordt alleen door de wet geregeld.

Het openbaar Onderwijs, op Staatskosten gegeven, wordt eveneens door de wet geregeld.”

Hij meent hieruit te mogen besluiten dat in die zin bijgevolg aan de universiteiten geen verplichting kan worden opgelegd.

Een lid meent dat met „vrijheid van onderwijs” hier toch wat anders wordt bedoeld. Hoe wil men, aldus dit lid, het overleg verplicht maken. Dit overleg bindt de universiteiten niet tot het stellen van daden. De enige verplichting bestaat erin te zoeken naar mogelijke oplossingen. Dit overleg sluit geen gemeenschappelijke beslissing in, wat natuurlijk niet betekent dat gemeenschappelijke beslissingen uitgesloten zijn! Bijgevolg is het, aldus dit lid, zeer goed mogelijk dat er ook voor punten die behoren tot de autonomie van de universiteiten er een groot gemeenschappelijk inzicht zal bestaan.

De Minister herinnert er dan aan positief te staan t.o.v. de oprichting van de Vlaamse Interuniversitaire Raad. Hij meent dat men de universiteiten de kans moet geven aan te tonen dat zij zelf door overleg tot gemeenschappelijke oplossingen kunnen komen.

Een lid wijst er dan op dat uiteraard wat het onderzoek betreft, de Staatssecretaris voor het Wetenschapsbeleid bij de zaak kan worden betrokken en dat bijgevolg de tekst van dit artikel hiervan best gewag zou maken.

De Minister antwoordt dat het begrip „Minister” dienaangaande de hele lading dekt, maar verklaart dat hij geen bezwaar heeft tegen een verduidelijking van de tekst in die zin.

Een ander lid stelt de vraag of, in geval van bevoegdheidsverdeling tussen verschillende titularissen, zoals thans het geval (tussen de Minister van Nationale Opvoeding en de Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid) men zou moeten spreken van „het universitair onderwijs en het wetenschapsbeleid” ofwel van „het universitair onderwijs of het wetenschapsbeleid”.

De commissie meent dat men hier best het woord „of” gebruikt daar dit woord de dubbele betekenis van „en” plus „of” kan hebben.

Bij het bovenvermeld tekstvoorstel op artikel 1, derde lid, stelt een lid dan voor tussen de woorden „de academische werking” en de woorden „de organisatorische ontplooiing” de woorden „het onderzoek” toe te voegen.

Hetzelfde lid voegt eraan toe dat hij hier uiteraard alleen het onderzoek bedoelt, voor zover het binnen de perken van artikel 59bis, § 2 van de Grondwet valt, m.a.w. het onderzoek voor zover het zich met het onderwijs integreert.

Verschillende leden stellen dan voor bij het tekstvoorstel op artikel 1, derde lid, de zin te schrappen die luidt als volgt : „Zij kunnen o.a. betrekking hebben op de academische werking, de organisatorische ontplooiing en het postgraduaat onderwijs, door deze instellingen verstrekt”. Duidelijkheidshalve wordt gesteld dat het de bedoeling is dat het onderzoek, voor zover het zich met het onderwijs integreert, eveneens onder de bevoegdheid van de Vlaamse Interuniversitaire Raad valt.

Een lid merkt op dat de oorspronkelijke tekst van artikel 1 van het voorstel van decreet van de heer L. Rombaut C.S. het woord „inzonderheid” gebruikte en niet de woorden „o.a.” Hij stelt dan ook voor dat men de voorkeur zou geven aan het woord „inzonderheid” en niet aan de woorden „o.a.”. De Commissie is het hiermede eens.

Vervolgens wordt de volgende tekst in stemming gebracht :

„Artikel 1

Onder de benaming Vlaamse Interuniversitaire Raad wordt een instelling van openbaar nut opgericht.

Binnen de perken gesteld door artikel 59bis, § 2 van de grondwet, verstrekt deze instelling adviezen en doet zij voorstellen aan de Minister tot wiens bevoegdheid het universitair onderwijs of het wetenschapsbeleid behoort. Daarenboven kan zij overleg onder de universitaire instellingen organiseren.

Het overleg, de adviezen en voorstellen betreffende alle aangelegenheden die de samenwerking onder de Vlaamse universitaire instellingen aanbelangen.

De bevoegde Minister brengt de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap op de hoogte van de ontvangst van alle adviezen en voorstellen.”

Lid 1 van dit artikel wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

De leden 2, 3 en 4 van dit artikel worden vervolgens eenparig aangenomen.

Tenslotte wordt het hele artikel 1 eenparig aangenomen bij 1 onthouding.

Art. 2

Een lid merkt op dat bij artikel 2,b) de rector van Sint-Aloysius werd vergeten. Hij veronderstelt dat het hier om een materiële vergetelheid gaat. De commissie is het met die zienswijze eens.

Een ander lid verklaart dan op zijn beurt dat alle instellingen in de Raad van Beheer zouden moeten worden vertegenwoordigd. De Raad van Beheer zou aldus uit 12 in plaats van uit 11 leden worden samengesteld.

Hij wijst er tevens op dat in het huidig voorstel van decreet de Universitaire Instelling Antwerpen (UIA) als een volledige instelling wordt beschouwd, zodanig dat Antwerpen 4 mandaten op 11 of met Sint-Aloysius 4 mandaten op 12 zou bekomen. Dit is, aldus dit lid, een oververtegenwoordiging voor Antwerpen.

De Minister herinnert eraan dat in de huidige officiële Vlaamse Interuniversitaire Raad de Universitaire Instelling Antwerpen (UIA) met gelijke titel als de Katholieke Universiteit te Leuven (KUL), de Rijksuniversiteit te Gent (RUG) en de Vrije Universiteit Brussel (VUB) in de Raad van Beheer is vertegenwoordigd. Misschien, aldus de Minister, ligt er een oplossing in het feit alleen UIA — dat thans een grotere standvastigheid bezit dan voorheen —, te laten vertegenwoordigen. Een ander belangrijk argument ligt, aldus steeds de Minister, in het feit dat Antwerpen voor 1/8 van de universitaire bevolking een 1/3 vertegenwoordiging zou kennen.

De Minister suggereert dan dat de Antwerpse universitaire gemeenschap door 3 leden zou worden vertegenwoordigd (één per instelling). Dit zou dus betekenen dat Antwerpen in totaal 3 op 12 vertegenwoordigers zou kennen. De Minister voegt eraan toe dat deze zienswijze nochtans van het principe zou kunnen afwijken dat alle instellingen ten minste door hun rector worden vertegenwoordigd.

Een lid vraagt zich af of de suggestie van de Minister voldoende bij de algemene structuren aanknoopt. Hij meent immers dat de rector steeds zijn instelling in al haar geledingen vertegenwoordigt.

Een ander lid stelt voor dat artikel 2 zich zou inspireren op artikel 3 waar men een onderscheid maakt tussen enerzijds, KUL, RUG en VUB en anderzijds UIA, RUCA, (Rijksuniversitair Centrum-Antwerpen), UFSIA (Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen) en UCL (Universitair Centrum Limburg).

Nog een ander lid herinnert eraan dat de genesis van deze idee in het post-graduaat onderwijs lag. In dat perspectief was het toen logisch dat de UIA — die ook post-graduaat onderwijs kan oprichten — niet alleen door zijn rector vertegenwoordigd werd en dus bij artikel 2, a) behoorde. Hij wijst er tevens op dat het in Commissie aangenomen artikel 1 de bevoegdheid van de Vlaamse Interuniversitaire Raad fel heeft verruimd zo dat het thans niet meer uitsluitend om post-graduaat onderwijs gaat en de aanwezigheid van de UIA in punt a) van dit artikel dan ook niet meer gemotiveerd is.

De Minister houdt dan een warm pleidooi opdat het aantal leden van de Raad van Beheer niet fundamenteel zou worden verhoogd en verschillende leden sluiten zich bij het standpunt van de Minister aan.

Enkele leden menen dan dat de bevoegdheden van de Vlaamse Interuniversitaire Raad gespecialiseerd zullen zijn en de te bespreken aangelegenheden over studenten, admi-

nistratief en werkliedenpersoneel uiteraard minder zullen voorkomen. Hij besluit dan met een pleidooi om enerzijds de samenstelling van deze instelling te beperken, maar anderzijds toch alle instellingen erin te laten vertegenwoordigen.

Een lid verklaart dan toch nog niet duidelijk in te zien waarom dit artikel 2 een onderscheid zou vergen tussen a) en b).

De Minister meent dat artikel 2 samen met artikel 3 in feite als één geheel moeten worden bekeken.

De meeste leden stellen dan voor dat de **UIA** van punt a) naar punt b) zou worden verwezen. Dit houdt, aldus deze leden, niet alleen het voordeel van conformiteit met artikel 3 in, maar stelt de Raad van Beheer uit een oneven aantal leden samen.

Een lid wijst erop dat voor de Universitaire Instelling Antwerpen (**UIA**) het soms de Voorzitter is die de universiteit vertegenwoordigt.

Een lid waarschuwt dan nog voor het grote verzet dat men gaat oproepen als alleen rectoren bij de zaak zullen worden betrokken, des te meer dat zelfs een rector niet altijd alle details van zijn universiteit onder de knie heeft.

Een ander lid antwoordt hierop dat het er nu nog veel minder democratisch aan toe gaat; de rectoren van de grote universiteiten komen samen. Het huidige voorstel daarentegen zou in de richting gaan van garanties voor alle instellingen.

Enkele leden wijzen er dan op dat de samenwerking tussen universiteiten in feite dagelijks gebeurt o.m. via congressen. De specialisten worden opgeroepen. Dit is, aldus deze leden, de enige realiteit !

De Minister herinnert dan nogmaals aan de historische evolutie die het voorstel kende: vooreerst ging het om een instelling met een beperkte beslissingsbevoegdheid. Thans gaat het om een adviesorgaan met ruime bevoegdheden.

Een lid wijst erop dat de goede werking van een Raad van Beheer niet afhangt van het aantal leden. Het aantal is geenszins a priori beslissend voor de kwaliteit van de adviezen en voorstellen. Het advies wordt daarenboven toch ten behoeve van de Minister gegeven. Ook gaat het hier, aldus dit lid, over wetenschapsbeleid. Kortom, de Raad van Beheer van de Vlaamse Interuniversitaire Raad is geen pressiegroep en mag het ook nooit worden !

Een lid spreekt dan zijn vrees uit voor een permanent institutionaliseren van de dingen.

De meeste leden kunnen het hiermee maar gedeeltelijk eens zijn. Zij menen dat de inhoudelijke problemen en de interne organisatorische structuren van dit adviescollege duidelijk moeten worden geregeld.

Na nog een lange discussie over de vertegenwoordiging van de Antwerpse instellingen stelt de commissie in ieder geval vast dat er een consensus bestaat om de **UIA** slechts één vertegenwoordiger toe te kennen. De kwestie wie dat zal zijn, komt slechts in tweede orde.

Naar aanleiding hiervan stelt de Minister concreet voor in artikel 2 te voorzien in drie categorieën. In a) de 3 grote universiteiten, in b) de **UIA**: de rector of een lid van de Raad van Beheer, in c) de rectoren van de andere universiteiten, Sint-Aloysius inbegrepen.

Een lid wijst op het belang om de Universitaire Instelling Antwerpen de keuzemogelijkheid te laten bij haar afvaardiging. Hij meent dat het doel van de vertegenwoordiging in de Vlaamse Interuniversitaire Raad moet zijn: mensen afvaardigen die bevoegd zijn inzake pedagogische en academische problemen. Er zitten immers zakenlui in de Raad van Beheer en soms zijn de rectoren zelf vakspecialisten. Er moet in ieder geval keuze zijn, om geschikte mensen te vinden en de academische overheid moet de vrijheid krijgen om een geschikt persoon af te vaardigen. De commissie is het met die zienswijze eens.

De Minister doet dan nog opmerken dat in de laatste regel van het laatste lid van dit artikel de woorden „of het orgaan” moeten wegvallen. Het is immers de instelling zelf die aanwijst. De commissie is het met dit standpunt van de Minister eens.

De Minister stelt dan voor dat de leden van de Raad van Beheer door de Koning zouden worden benoemd. Iemand, aldus de Minister, moet toch kunnen benoemen.

Een lid meent een contradictie te bespeuren tussen enerzijds de door de Minister voorgestelde benoeming door de Koning en anderzijds de herroeping van hun voordracht door de instelling die zij vertegenwoordigen.

De Minister is het met die zienswijze niet eens. Hij preciseert dat de herroeping gebeurt op basis van een ander criterium, nl. het verlies van de hoedanigheid die deze benoeming heeft mogelijk gemaakt.

De Minister voegt eraan toe dat, zijns inziens, de volgende principes moeten worden in aanmerking genomen :

- 1) vrijheid van afvaardiging van de instelling;
- 2) een procedure om de leden aan te wijzen,

In verband met dit tweede principe, merkt de Minister op dat het toch moeilijk opgaat dat b.v. een brief van de universiteit zou volstaan om volwaardig in de Vlaamse Interuniversitaire Raad te zetelen.

Hij verklaart nogmaals niet in te zien hoe men zonder formele aanwijzing van de Minister de Vlaamse Interuniversitaire Raad werkelijke inhoud kan geven.

Een lid meent dat deze juridische aanwijzing overbodig is, daar de instelling van openbaar nut precies bij decreet zelf wordt opgericht.

De Minister verklaart dan, voor zover nodig, er alleen te willen op wijzen dat zijn „voorstel” tot benoeming door de Koning louter technisch is.

Het vorige lid meent dan te moeten zeggen dat, zelfs als de Koning de leden zou vergeten te benoemen, de goede werking van de Vlaamse Interuniversitaire Raad niet in het gedrang zou komen. De wet die de werking van de instellingen van openbaar nut regelt, zou, aldus dit lid, van toepassing blijven.

Nog een ander lid verklaart dan dat het hele probleem een „voogdijprobleem” is. Hij meent dan ook dat men over deze details niet moet struikelen. De rectoren vragen immers niet anders dan zo vlug mogelijk van start te gaan.

De Minister verklaart dat men in ieder geval bij de oprichting van de Raad tot de benoeming van de leden zal moeten overgaan.

Een lid stelt dan de vraag of men niet gewoon de procedure van de vzw kan volgen.

De Minister antwoordt dat bij de oprichting van een vzw geen voorwaarden worden gesteld. Hier is dit niet het geval zodanig dat de Koning het best geplaatst is om de eventuele problemen op te lossen.

Een lid verklaart dan geen bezwaar te hebben tegen de benoeming door de Koning in het stadium van de oprichting van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, maar beschouwt elke verdere benoeming als zinloos.

Verder stelt dit lid de vraag wat er zal gebeuren als de Koning vergeet te benoemen en er een regeringscrisis volgt.

De Minister antwoordt dat dit een lopende zaak is en er zich bijgevolg geen probleem zou kunnen stellen.

Enkele leden pleiten dan op hun beurt voor de benoeming van de leden door de Koning.

Na nog een ruime gedachtenwisseling wordt de volgende tekst ter stemming gelegd :

„Art. 2

De Vlaamse Interuniversitaire Raad bestaat uit door de Koning benoemde leden die de universiteiten en universitaire instellingen vertegenwoordigen :

- a) de Rijksuniversiteit te Gent,
de Katholieke Universiteit te Leuven
en de Vrije Universiteit Brussel

worden ieder vertegenwoordigd door twee leden:

de Rector en een ander lid, dat door de Raad van Beheer van de universiteit wordt afgevaardigd;

- b) de Universitaire Instelling Antwerpen wordt vertegenwoordigd door één lid :

de Rector of een ander lid, dat door de Raad van Beheer van de universitaire instelling wordt afgevaardigd;

- c) het Rijksuniversitair Centrum Antwerpen,
het Universitair Centrum Limburg,
de Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius te Brussel,
en de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen

worden ieder vertegenwoordigd door één lid : de Rector.

De leden niet-rectoren worden aangesteld voor een periode van vier jaar. Zij zijn herbenoembaar. Hun mandaat eindigt door de herroeping van hun voordracht door de instelling die zij vertegenwoordigen.”

In stemming gebracht wordt dit artikel 2 aangenomen met 11 stemmen bij 1 onthouding.

* * *

Art.3

De Minister herinnert eraan dat hier ook Sint-Aloysius moet toegevoegd worden.

Een lid stelt de vraag of we niet moeten bepalen hoe de aanwijzing van de „bureauleden” verloopt. De meeste commissieleden en de Minister vinden dit overbodig.

Enkele leden vragen dan of de duur van de functies in artikel 3 niet moet worden vastgelegd.

Enkele andere leden antwoorden dat dit misschien via het reglement van inwendige orde kan worden geregeld.

Vervolgens stelt een lid opnieuw dat de toewijzing van de functies onder de leden van de Raad van Beheer van de Vlaamse Interuniversitaire Raad moet worden geregeld, maar dat de duur van de functies in ieder geval in het decreet moet worden opgenomen.

De Minister van zijn kant doet dan opmerken dat de rectoren ex officio zetelen, en dat hun mandaat eindigt, wanneer hun ambtstermijn als rector ophoudt. Hij voegt eraan toe dat men aan die gedachte niet zo maar mag voorbijgaan, en verklaart voorstander te zijn van het principe van de normale aflossing.

Hij meent tevens dat zowel de duur als de aflossing moeten worden ingeschreven.

Een lid meent dat twee principes moeten ingeschreven worden :

- een beperkte duur van het mandaat;
- het waarborgen van de voortzetting van de functies, wanneer personen krachtens het verlies van hun functie in de Universiteit, ook automatisch niet meer in de Vlaamse Interuniversitaire Raad zouden zetelen, en dus daar ook normaal hun functie — omljnd in artikel 3 — zouden verliezen.

De Minister meent dat de mandaten best om de 2 jaar kunnen vernieuwd worden.

Een ander lid meent dat functies niet zo belangrijk zijn maar wel personen, die de nodige bekwaamheid bezitten. Daarom is het voortzetten van functies niet zo aangewezen.

Nog een lid stelt dan voor dat concreet in de tekst van dit artikel zou worden ingeschreven dat de voorzitter, de twee ondervoorzitters en de secretaris voor een duur van twee jaar zouden worden verkozen en zij ook herkiesbaar zijn.

De commissie is het hiermede eens.

Vervolgens doet er zich nog een discussie voor over het feit of de leden die in de Raad van Beheer uiteraard hun instelling vertegenwoordigen die ook in het Bureau qualitate qua vertegenwoordigen.

De Minister wijst erop dat in principe het dagelijks bestuur de instelling zelf vertegenwoordigt. De commissie is het met die zienswijze eens.

Een lid stelt dan de vraag of het ook de bedoeling is een beurtsysteem in te voeren.

Na nog een ruime gedachtenwisseling over dit probleem is de commissie het er eenparig over eens dat de beurtrol zou worden toegepast.

Volgende tekst wordt in stemming gebracht :

„Art. 3

In de schoot van de Vlaamse Interuniversitaire Raad kiezen de leden, voor de duur van twee jaar, een voorzitter, twee ondervoorzitters en een secretaris. Zij zijn herkiesbaar.

Drie van deze personen moeten respectievelijk de Rijksuniversiteit te Gent, de Katholieke Universiteit te Leuven en de Vrije Universiteit Brussel vertegenwoordigen.

De vierde persoon vertegenwoordigt één van de andere instellingen, zijnde:

- het Rijksuniversitair Centrum Antwerpen;
- het Universitair Centrum Limburg;
- de Universitaire Instelling Antwerpen;
- de Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius;
- de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen.”

Dit artikel 3 wordt eenparig aangenomen.

* * *

Art.4

De Minister maakt onmiddellijk voorbehoud voor de terminologie „of vertegenwoordigd” in het eerste lid van dit artikel.

Een lid doet opmerken dat het hier blijkbaar gaat om leden (aanwezigheid) en om instellingen (vertegenwoordigd), dat het dus om een gekwalificeerde meerderheid of om een dubbele waarborg gaat.

De Minister meent dat er in dat geval zes leden en vijf instellingen moeten aanwezig zijn.

Bij artikel 4, tweede lid stelt een lid om taalkundige redenen voor de woorden „twee derde meerderheid” te vervangen door de woorden „twee derde van het aantal van de stemmen”.

De commissie is het hiermede eens.

Bij artikel 4, laatste lid, merkt een lid op dat het woord „en” beter zou worden vervangen door het woord „of” dat niet alleen als disjunctie maar ook als conjunctie kan worden gebruikt en men daarenboven best met minderheidsnota's zou werken.

De commissie is het hiermede eens.

Volgende tekst wordt dan in stemming gebracht :

„Art. 4

De Raad kan slechts geldig beraadslagen, indien ten minste vijf van de acht in artikel 2 genoemde instellingen vertegenwoordigd, en ten minste zes leden van de Raad aanwezig zijn.

Beslissingen worden genomen met een meerderheid gevormd door twee derde van het aantal stemmen van de aanwezige leden.

Aan voorstellen of adviezen van de Raad kunnen minderheidsnota's worden toegevoegd.”

Dit artikel 4 wordt eveneens eenparig aangenomen.

* * *

Art. 5

Op verzoek van de Minister is de commissie het er eenparig over eens, dat de termijnen voor de uitnodiging van de ambtenaren ruim zouden worden opgevat om voorbereiding op het kabinet toe te laten. Dit zou ook het geval moeten zijn in het kader van artikel 6.

Een lid wil dan een terminologie inlassen conform aan artikel 1 en spreken van de Minister tot wiens bevoegdheid het universitair onderwijs of het wetenschapsbeleid behoort.

Bijgevolg kan naargelang van het te behandelen onderwerp ook de Staatssecretaris voor het Wetenschapsbeleid de vergaderingen van de Raad bijwonen. Het begrip „Minister” wordt dus als verzamelwoord gebruikt.

De commissie gaat ook hiermede akkoord.

Hetzelfde lid wil in dit artikel eveneens laten inschrijven dat de Minister zelf de vergaderingen van de Raad kan bijwonen. De Minister verklaart dat hij krachtens het principe „qui peut le plus peut le moins” steeds zelf kan aanwezig zijn. Hiermee gaat de commissie eveneens akkoord.

Volgende tekst wordt dan in stemming gebracht :

„Art. 5

Een afgevaardigde van de Minister tot wiens bevoegdheid het universitair onderwijs of het wetenschapsbeleid behoort, kan de vergaderingen van de Raad bijwonen”.

Het artikel 5 wordt eenparig aangenomen.

* * *

Art. 6

Behoudens enkele aanpassingen wat de vorm betreft worden op dit artikel geen opmerkingen gemaakt.

Volgende tekst wordt ter stemming voorgelegd :

„Art. 6

De Vlaamse Interuniversitaire Raad bepaalt zijn reglement van orde en zijn vestigingsplaats.

De Koning keurt ze goed”.

Dit artikel 6 wordt dan eenparig aangenomen.

* * *

Art. 7

Bij artikel 7 ontstaat er een fundamentele discussie. De Minister suggereert dit artikel weg te laten omdat de fundamentele optie van de Vlaamse Interuniversitaire Raad nu veranderd is tegenover het oorspronkelijk **decreet**. Hij vreest ook een soort kunstmatig opblazen van het geheel, wat een onnodige kostenstijging zou meebrengen.

Een lid meent dat de artikelen 7, 8 en 9 een geheel vormen en betrekking hebben op het patrimonium. Hij werpt het probleem op dat artikel 7 afgestemd is op een openbare instelling. Nu echter is de Vlaamse Interuniversitaire Raad omgevormd tot een instelling van openbaar nut. Dit impliceert, aldus dit lid, dat de hele tekst van dit artikel 7 zou moeten worden herwerkt.

Een ander lid verklaart de argumenten van de Minister te kunnen bijtreden aangaande het kunstmatig opblazen van behoeften voor de Vlaamse Interuniversitaire Raad. Hij verdedigt echter de noodzaak van eigen werkmiddelen

voor de Vlaamse Interuniversitaire Raad, met het oog op b.v. het organiseren van gezamenlijk speurwerk.

De Minister herinnert er dan aan dat men uitgegaan is van de veronderstelling dat een instelling van **openbaar** nut over een patrimonium moet beschikken. Het is, echter op het eerste gezicht alles behalve duidelijk welke **financieringsbron** dit patrimonium zal aanboren of kunnen aanboren. Indien de gewone werkmiddelen van de Universiteit worden aangesproken zal men wat de universitaire **werkingstoelagen** betreft een verschillende behandeling kennen in Vlaanderen en Wallonië. Vermits nu, volgens de Grondwet dergelijke materie tot de bevoegdheid van de nationale wetgever is blijven behoren, heeft men het recht niet van deze werkingstoelagen afhoudingen te doen. Bijgevolg blijft er alleen de mogelijkheid over dat deze geldmiddelen door interne verschuiving binnen de dotatie uit het pakket van de Cultuurraad zouden worden afgenomen.

Een lid meent dat het niet nodig is in dit decreet van het patrimonium melding te maken. Deze instelling van openbaar nut zal, normaliter onder de wettelijke regeling ter zake vallen. Essentieel is, aldus dit lid, dat zij over een patrimonium kan beschikken. Wat het patrimonium betreft moet men hier dus niet ordonneren, maar ook niets beletten. Hij stelt tot besluit voor het probleem van het patrimonium uit de tekst van het decreet gewoon weg te laten.

Een ander lid meent dat het patrimonium inherent aan de structuur van de instelling is verbonden. Hij verklaart ook weinig te voelen voor een subsidiëring die zou worden gedekt door een interne overheveling van kredieten binnen de dotatie van de Cultuurraad. Tenslotte wijst hij erop dat een parallelisme met de Conseil culturel zeker geen noodzakelijk iets is. In dit verband wijst hij erop dat b.v. in de sector van het jeugdbeleid de Cultuurraad ook zijn eigen weg is gegaan.

De Minister antwoordt dat in elke hypothese de vraag is en blijft waar men de werkmiddelen zal halen.

Een lid ziet de zaak als volgt : in de eerste plaats moet aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad bij decreet een basistoelage worden toegekend zodanig dat de al dan niet goede relaties tussen de Vlaamse Interuniversitaire Raad en de uitvoerende macht geen invloed op de toelage zou hebben.

Een ander lid wijst er dan op dat bij nader onderzoek van de begroting van Nationale Opvoeding duidelijk blijkt dat tussen beide grote cultuurgemeenschappen alle posten niet altijd parallel lopen. Hij meent dat dan ook niets belet dat de nationale begroting zelf een deel van haar gelden voor de Vlaamse interuniversitaire samenwerking zou reserveren. Hij voegt eraan toe dat deze stelling economisch trouwens zeer goed te verantwoorden valt. **Bundelingen** b.v. van bepaalde studieverrichtingen zouden substantiële besparingen kunnen impliceren. In dit verband verwijst hij naar de tussen de Rijksuniversiteit Gent en de Katholieke Universiteit Leuven uitgewerkte samenwerking in verband met het onderwijs over het verzekeringswezen in de faculteiten geneeskunde.

Duidelijkheidshalve stelt dit lid tot besluit dat niet van de begroting van de Cultuurraad, maar van de Nationale Begroting moet worden afgenomen.

Nog een ander lid meent dat naar een formule zou moeten worden gezocht die binnen de bevoegdheid van de Cultuurraad kadert. Hij verklaart dan ook wel wat te voelen voor het vastleggen van een starttoelage bij decreet.

De Minister wijst erop dat ook hiermee het probleem niet is opgelost. Inderdaad, aldus de Minister, als men van een starttoelage spreekt moet ook worden gezegd vanwaar die zal komen !

Een lid meent dan te moeten zeggen dat een subsidiëring via de werkingstoelagen van de universiteiten zeer moeilijk zou zijn. Dit zou immers een overdracht van gelden aan een derde rechtspersoon veronderstellen waartegen verzet van de regeringscommissaris zou kunnen rijzen. Hij meent dan ook dat best naar een extra-post op de eigen dotatie van de Cultuurraad zou worden uitgekeken. Hij meent er tevens te moeten op wijzen dat men in deze materie eveneens consequent moet zijn, in die zin dat als men de Vlaamse Interuniversitaire Raad opricht men ook een normale post moet voorzien om de basiswerking mogelijk te maken.

Een ander lid voegt hieraan toe dat in praktijk de universiteiten nu toch ook **heelwat** organismen subsidiëren.

De Minister herinnert aan het grondwettelijk bezwaar. Het gaat niet op, dat de werkingstoelagen bij wet aan de universiteiten worden toegekend (bevoegdheid nationale wetgever) en de bestemming ervan bij decreet zou worden gewijzigd. Dit zou immers betekenen dat de universiteiten minder werkingstoelagen zouden krijgen !

Het vorige lid meent dat toch niets belet dat de universiteiten vrijwillig een toelage van b.v. 1/1000e van de werkingstoelagen zouden storten.

Een ander lid meent dat in een verplichte bijdrage moet worden voorzien. Indien dit niet het geval zou zijn zouden de universiteiten bij eventuele onsympathieke voorstellen van de Vlaamse Interuniversitaire Raad het kraantje kunnen toedraaien.

Een lid voegt hier aan toe dat precies daarom een basistoelage vanuit de dotatie (de Cultuurbegroting) noodzakelijk is. De basistoelage moet dus bij decreet worden gegarandeerd en eventueel kan men vrijwillig aanvullend subsidiëren.

Een ander lid vraagt dan of het technisch mogelijk is dat een basistoelage:

a) op de begroting Nationale Opvoeding staat ingeschreven;

b) het bedrag ervan zou deel uitmaken van de dotatie van de Cultuurraad.

De Minister antwoordt dat dit technisch geen probleem stelt op voorwaarde natuurlijk dat de regering haar akkoord betuigt het globale pakket van de Cultuurraad te verhogen.

De Minister deelt dan mede dat de voorzitter van de huidige, officieuze Vlaamse Interuniversitaire Raad, hem mededeelde in feite geen toelagen voor de op te richten Vlaamse Interuniversitaire Raad te wensen. Zijn stelling is, aldus de Minister, dat de universiteiten zelf inspanningen moeten leveren om de Vlaamse Interuniversitaire Raad in leven te houden.

De Minister voegt eraan toe dat een toelage eveneens een uit te werken controle impliceert.

Een lid komt dan opnieuw terug op zijn vraag hoe de Vlaamse Interuniversitaire Raad adviezen zou kunnen verstrekken tegen de zin in van één instelling als deze zelf de werking van de Vlaamse Interuniversitaire Raad mede zou moeten betoelagen.

De Minister antwoordt dat het toch maar om adviezen gaat !

Hetzelfde lid verklaart niet overtuigt te zijn door dit argument, vermits de universiteiten eveneens kunnen zeggen dat bepaalde adviezen hun niet liggen. Hij besluit dat de Vlaamse Interuniversitaire Raad moet gesubsidieerd worden, maar van de andere kant de Vlaamse Interuniversitaire Raad de verplichting moet hebben een inspanning tot versobering te leveren.

De Minister wijst er dan nogmaals op dat het opleggen van een financiële verplichting of bijdrage geput uit de werkingstoelagen niet opgaat, tenzij men de wet van 27 juli 1971 op de financiering en controle van de universitaire instellingen zou wijzigen (een verplichting bij wet en dus niet bij decreet). Hij meent nochtans wel dat een circulaire voldoende zou zijn om te beletten dat de regeringscommissarissen verhaal zouden aantekenen tegen een vrijwillige bijdrage van de universiteiten.

Tenslotte wijst hij er nog op dat de eventuele subsidiëring van de Vlaamse Interuniversitaire Raad in verhouding met de werkingstoelagen van de universiteiten, onrechtstreeks afhangt van een sleutel die vastgesteld wordt bij koninklijk besluit (in uitvoering van een wet) inzake financiering van de universiteiten.

De Minister antwoordt dat dit onvermijdelijk aanleiding zal geven tot compensatie van Franstalige zijde.

Een ander lid houdt dan een warm pleidooi opdat de Vlaamse Interuniversitaire Raad als een orgaan afhankelijk van de Cultuurraad en vermeld op de begroting van deze Cultuurraad, zou worden beschouwd. Daarenboven vraagt hij dat buiten de starttoelage een zeker percentage van de gewone werkingsmiddelen van de Vlaamse universiteiten of universitaire instellingen aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad zouden worden afgestaan.

Nog een ander lid voegt hieraan toe, dat als de universiteiten niets vragen, zij maar uit eigen middelen moeten putten, en men daarenboven niet per se de mensen tegen hun wil gelukkig kan maken !

De Minister herinnert er vervolgens aan dat volgens de officieuze Vlaamse Interuniversitaire Raad de universiteiten zelf de inspanning moeten leveren.

De voorkeur van de officieuze Vlaamse Interuniversitaire Raad gaat uit naar een jaarlijkse verplichte bijdrage van alle Vlaamse universiteiten en universitaire instellingen, in verhouding tot hun werkingstoelagen.

Zo dit echter onmogelijk blijkt, is een bij decreet gewaarborgde toelage noodzakelijk om een eigen staf te kunnen uitbouwen.

Het is wenselijk dat daarenboven de universiteiten en universitaire instellingen ook zelf (vrijwillige) bijdragen kunnen storten aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

Dit maakt het mogelijk de Vlaamse Interuniversitaire Raad in de toekomst desgevallend verder uit te bouwen naargelang van de behoeften en inzichten van het ogenblik. Zo lijkt het de officieuze Vlaamse Interuniversitaire Raad niet ondenkbaar dat de universiteiten bepaalde opdrachten, die ze nu elk voor zich uitvoeren, ooit zouden opdragen aan het Secretariaat van de op te richten Vlaamse Interuniversitaire Raad.

Een lid stelt dan de vraag of de regeringscommissarissen niet verplicht zijn verhaal in te dienen.

De Minister antwoordt dat een regeringscommissaris best met een procureur kan worden vergeleken. Hij ver-

volgt of vervolgt niet. Het schijnt de Minister **dan ook** zeer moeilijk **zoniet** onmogelijk om bij decreet de regeringscommissaris te ontlasten van de **wettelijke** verplichting tot „vervolgving”.

Na al deze bezwaren te hebben gehoord, stelt een lid dan dat concreet, een zeker procent van de **werkingstoelagen** van de Vlaamse universiteiten, als werkmiddelen van de Vlaamse Interuniversitaire Raad zouden kunnen worden voorzien.

De Minister antwoordt ook hiertegen bezwaren te kunnen formuleren : de basis van berekening van die **werkingstoelagen** wordt immers bepaald in uitvoering van de wet, nl. de wet van 27 juli 1971 op de financiering en controle van de universitaire inrichtingen. Daarenboven zal een inschrijving van een nieuwe post op de **cultuurbegroting** een overheveling van gelden van andere posten van deze zelfde cultuurbegroting noodzakelijk maken.

Een lid vat dan de discussie als volgt samen : er bestaan twee middelen om de werking van de Vlaamse Interuniversitaire Raad mogelijk te maken :

- 1) de toekenning van een basisbedrag of vaste dotatie;
- 2) de toekenning van toelagen vanuit de universiteiten zelf (aanvullend).

Thans zou, aldus dit lid, de officieuze Vlaamse Interuniversitaire Raad alleen en uitsluitend voor de tweede mogelijkheid opteren.

De Minister beweert dan dat het toekennen van een vaste dotatie aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad eveneens een bijkomende **controle** op de besteding van de gelden zou impliceren en de „officieuze” Vlaamse Interuniversitaire Raad hoogstwaarschijnlijk zou verkiezen aan geen controle te worden onderworpen.

Een ander lid houdt dan nog een warm pleidooi opdat:

- 1) men de universiteiten ertoe zou verplichten overleg te plegen;
- 2) eveneens een opportuniteitscontrole zou mogelijk blijven.

De heer F. De Bondt, voorzitter dient dan op dit artikel een amendement in dat ertoe strekt de tekst van artikel 7 te vervangen door wat volgt: „De Vlaamse Interuniversitaire Raad bekomt een toelage van één per duizend, in mindering genomen van de gewone werkingstoelagen van de Nederlandstalige universiteiten en universitaire instellingen. Hij kan eveneens werkmiddelen opnemen uit de inkomsten van zijn patrimonium en van zijn activiteiten” (Gedr. St. 12 (B.Z. 1974) — Nr. 2).

Hij verantwoordt zijn amendement als volgt:

„vermits de universiteiten, voor zover het niet over de structuren gaat met betrekking tot academische graden en diploma's behoren tot het domein van de **cultuurautonomie**, kan de Cultuurraad — in mindering van een nationaal bepaald bedrag aan werkingstoelagen — voor de specifieke doeleinden een gedeelte van die **werkingstoelagen** aan de activiteit van de Vlaamse Interuniversitaire Raad doen toevloeien”.

Vervolgens dient de heer E. Leemans op zijn beurt een amendement in dat ertoe strekt artikel 7 te vervangen door de volgende tekst :

„De Vlaamse Interuniversitaire Raad betreft zijn **werkmiddelen** uit een basistoelage ingeschreven op de culturele dotatie, bestemd voor de permanente werking van

deze Raad. Bovendien betreft de Vlaamse Interuniversitaire Raad inkomsten voorspruitend enerzijds uit diensten geleverd aan de Vlaamse universitaire instellingen en anderzijds uit prestaties aan derden, voor zover het onderzoek of postgraduaatonderwijs betreft en dit binnen de perken van artikel 1" (Gedr. St. 12 (B.Z. 1974) — Nr. 2).

De indiener van dit amendement preciseert dat het toch evident is dat ook diensten worden gehonoreerd b.v. werkzaamheden verricht door een gezamenlijk studiebureau.

Een lid merkt dan nog op dat, als men b.v. geen bedrag zou vernoemen, de bijdrage symbolisch zou kunnen worden. Een minimum is dus noodzakelijk, vermits men anders geen personeelsstaf zou kunnen uitbouwen.

Vervolgens dient de heer G. Monard eveneens een amendement in om artikel 7 te vervangen door volgende tekst :

„De Cultuurraad voor de Nederlandse **Cultuurgemeenschap** verleent jaarlijks een toelage aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad, ten belope van tenminste 0,5 procent en maximum 1 procent van de werkingstoelagen aan de Vlaamse universiteiten en universitaire instellingen toegekend. Daarenboven kan de Vlaamse Interuniversitaire Raad inkomsten betrekken uit zijn eigen activiteiten en uit bijdragen van de universiteiten en universitaire instellingen.” (Gedr. St. 12 (B.Z. 1974) — Nr. 2).

Vervolgens deelt de Minister mede dat omtrent de vraag of bij decreet kan worden bepaald dat de Nederlandstalige universitaire instellingen proportioneel kunnen bijdragen, hem door een regeringscommissaris advies werd verstrekt.

Uit dit advies blijkt, aldus de Minister, dat in zover het gaat om een ten laste leggen van het patrimonium van de universiteiten of universitaire instellingen moet worden rekening gehouden met artikel 34 van de wet van 27 juli 1971 op de controle en financiering van de universitaire instellingen luidens welke de Koning de samenstellende elementen van de ontvangsten en de uitgaven van het patrimonium bepaalt.

Een andere mogelijkheid zou erin bestaan dat genoemde bijdrage ten laste valt van de werkingskosten. Dit is mogelijk in zover de activiteit van de Vlaamse Interuniversitaire Raad overeenstemt met taken die aan de universitaire instellingen zijn opgedragen. De universitaire instellingen zouden ongetwijfeld een bijdrage kunnen betalen of een vergoeding aan een derde, indien deze derde een prestatie levert ten behoeve van de universitaire instellingen.

Iets anders is echter het verplichten van de universitaire instellingen om zulke bijdrage aan een derde te betalen. Dit betekent immers een beïnvloeden van de toelagen die aan de universitaire instellingen worden betaald (alleszins op onrechtstreekse wijze). De toelagen zijn één van de aangelegenheden in verband met het onderwijs die, luidens artikel 59bis, § 2, 2e van de Grondwet de wetgever zijn voorbehouden.

Het wordt niet mogelijk geacht om in een decreet te bepalen dat de universitaire instellingen verplicht moeten bijdragen tot de inkomsten van de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

De Minister vat dan zijn visie betreffende de geldmiddelen als volgt samen :

a) de Cultuurraad beschikt vrij over het kredietenpakket dat door de nationale wetgever ter beschikking gesteld wordt in zover de kredieten aangewend worden voor

materies waarvoor de Raad bevoegd is. Het Cultuurparlement kan dus binnen zijn pakket verschuivingen verwezenlijken, hetgeen betekent dat, indien een jaarlijkse dotatie aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad wordt gegeven een andere „geculturaliseerde” uitgave met hetzelfde bedrag moet verminderd worden;

b) uiteraard bestaat de mogelijkheid om het globale pakket op te voeren via een inschrijving in de nationale begroting. Dit zal aanleiding geven tot een vraag naar compensatie vanwege de Franstaligen omdat men zal inroepen dat de subsidiëring aan de Nederlandstalige universiteiten op deze manier onrechtstreeks opgevoerd wordt.

Zelfs indien de regering ter zake tot een akkoord kan komen belet deze werkwijze het inschrijven in een decreet van een bepaald bedrag. Tenzij men weer zou aannemen dat, in de veronderstelling dat de nationale wetgever het totale kredietenpakket onvoldoende zou verhogen, de rest door de Cultuurraad zelf en via de interne kredietenverschuiving zou bijgepast worden;

c) de Cultuurraad kan de universiteiten niet verplichten een deel van hun werkingstoelagen aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad te besteden. Dit zou immers neerkomen op een bij de wet (decreet) opgelegde vermindering van deze werkingstoelagen voor de Nederlandstalige universiteiten;

d) de Cultuurraad kan wél bepalen in welke vorm de universiteiten moeten samenwerken.

Hij doet zulks door het thans besproken decreet b.v. door te zeggen dat de statuten van de Vlaamse Interuniversitaire Raad dusdanig moeten opgesteld zijn, dat de Vlaamse Interuniversitaire Raad een instelling van openbaar nut wordt. Dat kan trouwens slechts de enige bedoeling zijn van het aangenomen artikel 1.

Aangezien de samenwerkingsvorm bepaald kan worden kunnen, aldus de Minister ook bijkomende beginselen opgelegd.

Hij stelt dan als amendement volgende tekst voor:

„Onder alle in dit decreet vernoemde universiteiten en universitaire instellingen dient een conventie afgesloten waarbij bepaald wordt dat de werking van de Vlaamse Interuniversitaire Raad zal mogelijk gemaakt worden door jaarlijkse giften waarvan de bedragen proportioneel zullen zijn met de door de Staat verleende werkingstoelagen.

De conventie dient afgesloten voor een periode van negen jaar. Zij wordt na deze periode telkens met drie jaar verlengd. Ter gelegenheid van de verlenging is zij voor wijzigingen vatbaar.

De conventie, alsook alle wijzigingen ervan worden goedgekeurd door de Ministers die het universitair onderwijs en het wetenschapsbeleid onder hun bevoegdheid hebben.

De werkingsmiddelen van de Vlaamse Interuniversitaire Raad kunnen verhoogd worden door toelagen vanwege de overheid, door schenkingen en giften en door welkdanige inkomsten voortkomend uit haar werking of uit haar patrimonium (Gedr. St. 12 (B.Z. 1974) — Nr. 3).”

De voordelen van deze formule zijn volgens de Minister evident. De universiteiten zullen niet meer uittrekken dan nodig.

De Cultuurraad stelt geen bedrag vast maar bepaalt alleen dat allen moeten bijdragen in evenredigheid met

hun inkomen vanwege de Staat. Kan het kosteloos dan is het ook evenredig. De goedkeuring van de conventie door de Minister waarborgt de eis tot evenredigheid.

Na deze uiteenzetting van de Minister trekken de heren F. De Bondt, G. Monard en E. Leemans hun op dit artikel 7 ingediende amendementen in.

Een lid merkt dan nog op dat de werking van de Vlaamse Interuniversitaire Raad conform het amendement van de Regering afhankelijk wordt gemaakt van de conventie.

Een ander lid antwoordt dat de Vlaamse Interuniversitaire Raad zich toch onmiddellijk kan constitueren.

Nog een ander lid dringt aan opdat duidelijk zou worden gesteld dat de conventie geen hinderpaal mag zijn voor de inwerkingtreding van de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

De commissie is het hiermede eens.

Enkele leden menen dan dat ter verduidelijking van artikel 7, lid 1 (amendement van de Regering, *Gedr. St.* 12 (B.Z. 1974) — Nr. 3) tussen het woord „jaarlijkse” en het woord „bijdragen” het woord „eigen” moet worden toegevoegd.

De commissie is het hiermede eens.

Tenslotte werpt een lid nog op dat een conventie voor 9 jaar hem te strak lijkt. Zij zou vlugger moeten kunnen worden herzien.

De Minister antwoordt dat men nooit zeker is. De conventie die altijd herzienbaar is, belet elke werking. Er is een vast kader nodig, vooral inzake de geldmiddelen. De conventie zal bepaalde hoofdzaken regelen en kan zelf bepalen welke materies vatbaar zijn voor wijzigingen binnen een bepaalde termijn.

Op de vraag of er een termijn zou worden gesteld voor het afsluiten van de conventie, zijn verscheidene leden van oordeel dat dit niet moet, aangezien de universitaire instellingen zelf vragende partij zijn en aandringen op institutionalisering van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking : er is geen gevaar dat binnen een bepaalde termijn nog geen conventie zou tot stand gekomen zijn.

In stemming gebracht wordt artikel 7 eenparig aangenomen met 13 stemmen, met dien verstande dat het woord „eigen” wordt ingevoegd tussen „jaarlijkse” en „bijdragen”.

* * *

Art. 8

De Minister deelt mede dat de officieuze Vlaamse Interuniversitaire Raad een eigen personeelskern en secretariaat noodzakelijk acht en bijgevolg het voorstel van decreet in die zin best zou worden gewijzigd.

Hij voegt eraan toe, zo nodig, uiteraard bereid te zijn een ambtenaar ter beschikking te stellen, maar dan zonder speciaal statuut en zonder speciale bezoldigingsregeling.

De vraag is echter of de Vlaamse Interuniversitaire Raad daar erg voor te vinden zal zijn. De aanwezigheid van een ambtenaar zou de debatten kunnen beïnvloeden. Daarbij rijst de bijkomende vraag wat het personeel bedoeld bij artikel 9 zou doen.

Hij stelt dan ook voor dit artikel niet op te nemen.

Tevens wordt eraan herinnerd dat dienaangaande door de heren F. De Bondt, G. Monard en E. Leemans een amendement werd ingediend (Gedr. St. 12 (B.Z. 1974) — Nr. 2).

In stemming gebracht worden de amendementen tot weglating van artikel 8 eenparig aangenomen.

* * *

Art. 9

De Minister wijst er vooreerst op dat de instellingen van openbaar nut niet kunnen beschouwd worden als administratieve overheden. Dit brengt mee dat het eventueel aangeworven personeel niet in een statutair verband kan staan t.o.v. de instelling maar wel in een contractueel verband (bediendencontract).

Eventuele geschillen worden dus beslecht door de Arbeidsgerechten. Qua pensioenen vallen de personeelsleden onder de wetgeving op de bediendenpensioenen.

De Minister meent dan ook dat men best dit artikel niet in de tekst zou opnemen.

Enkele leden pleiten dan voor de goedkeuring van de personeelsformatie door de Minister, ten einde te beletten dat alle geldmiddelen aan een overdreven personeelskader zouden besteed worden.

Hierop dient de Regering dan een amendement in ertoe strekkend de tekst van artikel 9 te vervangen door wat volgt:

„De personeelsformatie en de bezoldigingsregeling worden goedgekeurd door de Ministers die het universitair onderwijs en het wetenschapsbeleid onder hun bevoegdheid hebben.”

Een lid stelt dan nogmaals de vraag of het wel duidelijk is dat de in artikel 1 van het voorstel van decreet voorziene instelling van openbaar nut geen parastatale is.

De Minister antwoordt dat dit zeker geenszins de bedoeling is.

Het vorig lid waarschuwt er dan nog voor dat niettegenstaande de voorziene conventie enerzijds, de goedkeuring van de personeelsformatie en de bezoldigingsregeling door de Minister, anderzijds, deze personeelsleden van de op te richten Vlaamse Interuniversitaire Raad reeds van bij de start een statuut waardig aan dit van het Rijk of de universiteiten zullen opeisen.

Een ander lid vraagt dan of b.v. een personeelslid van de Rijksuniversiteit te Gent, dat naar de Vlaamse Interuniversitaire Raad zou worden gedetacheerd, onder het bediendencontract valt.

De Minister antwoordt dat het bediendencontract alleen voor de eigen, door de Vlaamse Interuniversitaire Raad zelf aangeworven personeelsleden is bedoeld.

Een lid stelt dan voor in de tekst op te nemen dat vanuit de universiteit detachering van personeel mogelijk is.

Verschillende leden treden dan opnieuw de oorspronkelijke visie van de Minister bij. Zij menen dan ook dat artikel 9 over het personeel overbodig is, vermits het personeel en zijn bezoldiging deel uitmaken van de conventie die geregeld wordt in artikel 7.

Hierop trekt de regering haar amendement op artikel 9 in (Gedr. St. 12 (B.Z. 1974) — Nr. 3).

De commissie is het dan eenparig eens om artikel 9 weg te laten.

* * *

Art. 10 (nieuw art. 8)

Een lid stelt voor het begrip „Raad van Beheer” te vervangen door „Raad”. De commissie is het hierover eens.

In stemming gebracht wordt artikel 10 eenparig aangenomen.

* * *

EINDSTEMMING

Tenslotte wordt het ganse voorstel eveneens eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

De Voorzit ter,

E. LEEMANS

F. DE BONDT

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1

Onder de benaming Vlaamse Interuniversitaire Raad wordt een instelling van openbaar nut opgericht.

Binnen de perken gesteld door artikel 59bis, § 2 van de Grondwet, verstrekt deze instelling adviezen en doet zij voorstellen aan de Minister tot wiens bevoegdheid het universitair onderwijs of het wetenschapsbeleid behoort. Daarenboven kan zij overleg onder de universitaire instellingen organiseren.

Het overleg, de adviezen en voorstellen betreffen alle aangelegenheden die de samenwerking onder de Vlaamse universitaire instellingen aanbelangen.

De bevoegde Minister brengt de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap op de hoogte van de ontvangst van alle adviezen en voorstellen.

Art. 2

De Vlaamse Interuniversitaire Raad bestaat uit door de Koning benoemde leden die de universiteiten en universitaire instellingen vertegenwoordigen :

- a) de Rijksuniversiteit te Gent,
de Katholieke Universiteit te Leuven,
en de Vrije Universiteit Brussel

worden ieder **vertegenwoordigd** door twee leden : de Rector en een ander lid, dat door de Raad van Beheer van de universiteit wordt afgevaardigd;

b) de Universitaire Instelling Antwerpen wordt vertegenwoordigd door één lid : de Rector of een ander lid, dat door de Raad van Beheer van de universitaire instelling wordt afgevaardigd ;

c) het Rijksuniversitair Centrum Antwerpen,
het Universitair Centrum Limburg,
de Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius te Brussel
en de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen worden ieder vertegenwoordigd door één lid : de Rector.

De leden niet-rectoren worden aangesteld voor een periode van vier jaar. Zij zijn herbenoembaar. Hun mandaat eindigt door de herroeping van hun voordracht door de instelling die zij vertegenwoordigen.

Art. 3

In de schoot van de Vlaamse Interuniversitaire Raad kiezen de leden, voor de duur van twee jaar, een voorzitter, twee ondervoorzitters en een secretaris. Zij zijn herkiesbaar.

Drie van deze personen moeten respectievelijk de Rijksuniversiteit te Gent, de Katholieke Universiteit te Leuven en de Vrije Universiteit Brussel vertegenwoordigen. De vierde persoon vertegenwoordigt één van de andere instellingen, zijnde :

- het Rijksuniversitair Centrum Antwerpen;
- het Universitair Centrum Limburg;
- de Universitaire Instelling Antwerpen;
- de Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius;
- de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen.

Art. 4

De Raad kan slechts geldig beraadslagen, indien ten minste vijf van de acht in artikel 2 genoemde instellingen vertegenwoordigd, en ten minste zes leden van de Raad aanwezig zijn.

Beslissingen worden genomen met een meerderheid gevormd door tweederde van het aantal stemmen van de aanwezige leden.

Aan voorstellen of adviezen van de Raad kunnen minderheidsnota's worden toegevoegd.

Art. 5

Een afgevaardigde van de Ministers tot wiens bevoegdheid het universitair onderwijs of het wetenschapsbeleid behoort, kan de vergaderingen van de Raad bijwonen.

Art. 6

De Vlaamse Interuniversitaire Raad bepaalt zijn reglement van orde en zijn vestigingsplaats.

De Koning keurt ze goed.

Art. 7

Onder alle in dit decreet vernoemde universiteiten en universitaire instellingen dient een conventie afgesloten, waarbij bepaald wordt dat de werking van de Vlaamse Interuniversitaire Raad zal mogelijk gemaakt worden door jaarlijkse eigen bijdragen waarvan de bedragen proportioneel zullen zijn met de door de Staat verleende werkingstoelagen.

De conventie dient afgesloten voor een periode van negen jaar. Zij wordt na deze periode telkens met drie jaar verlengd. Ter gelegenheid van de verlenging is zij voor wijzigingen vatbaar.

De conventie, alsook alle wijzigingen ervan, worden goedgekeurd door de Ministers die het universitair onderwijs en het wetenschapsbeleid onder hun bevoegdheid hebben.

De werkingsmiddelen van de Vlaamse Interuniversitaire Raad kunnen verhoogd worden door toelagen vanwege de overheid, door schenkingen en giften en door welkdanige inkomsten voortkomend uit zijn werking of uit zijn patrimonium.

Art. 8

Elk jaar brengt de Raad uiterlijk op 31 maart bij de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap verslag uit over de werkzaamheden van de instelling.

BIJLAGE

KONINKRIJK BELGIE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 3de mei 1973 door de Voorzitter van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap verzocht hem van advies te dienen over een voorstel en amendementen op een voorstel van decreet „betreffende de interuniversitaire samenwerking inzake post-graduaat onderwijs”, heeft de 25e mei 1973 het volgend advies gegeven:

1

INLEIDING

Op 6 februari 1973 hebben de heren A. Dua, L. Rombaut, J. Pede en W. Jorissen een voorstel van „kaderdecreet betreffende de interuniversitaire samenwerking inzake postgraduaatonderwijs” ingediend.

Het voorstel dat de rationalisatie en de coördinatie van het universitair post-graduaat onderwijs beoogt, strekt tot de oprichting van een „Raad van overleg” tussen de Vlaamse universiteiten. Deze Raad ontvangt de opdracht de mogelijkheden te bespreken van interuniversitaire opleiding en onderzoek in de verschillende post-graduaat opleidingen. Hij legt aan de Minister van Nationale Opvoeding „ontwerp-plannen” voor waarin wordt voorgesteld voor iedere post-graduaatopleiding één enkel opleidings- en onderzoekscentrum te vestigen in één van de universiteiten. Genoemde Minister organiseert dan, in samenwerking met de academische overheden, de verschillende centra.

De Raad van overleg krijgt ook nog de bevoegdheid „in de vorm van voorontwerpen van decreet of van koninklijk besluit . . . voorstellen (te) doen in verband met de institutionele samenwerking tussen de universiteiten”.

Op 28 maart 1973 hebben dezelfde leden van de Cultuurraad een amendement neergelegd dat de tekst van het eerste voorstel volledig vervangt en in feite neerkomt op een tweede voorstel, substantieel verschillend in inhoud van het eerste voorstel, zoals reeds mag blijken uit het nieuwe opschrift „Voorstel van decreet tot organisatie van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking”.

Het tweede voorstel strekt ertoe een organisme van openbaar nut, met rechtspersoonlijkheid en ingedeeld in categorie B van de wet van 16 maart 1954, op te richten, een „Vlaamse interuniversitaire Raad”, belast met de volgende taken :

„a) de collectieve belangen van de Vlaamse universitaire instellingen behartigen;

b) de werkzaamheden van deze instellingen coördineren en ze ratioaël onder hen verdelen;

- c) de samenwerking tussen deze instellingen organiseren;
- d) de contacten tussen de afgestudeerden onderling en met deze instellingen bevorderen;
- e) de vertegenwoordiging van deze instellingen als groep naar buiten waarnemen."

II

BEVOEGDHEID RATIONE MATERIAE VAN DE CULTUURRAAD

Zoals reeds uiteengezet, betreft het eerste voorstel het universitair post-graduaatonderwijs.

Uit de parlementaire voorbereiding van artikel 59bis van de Grondwet blijkt dat het in § 2, 2e, van het in dat artikel vermeld concept „onderwijs”, waarvoor de Cultuurraad in regel bevoegd is gemaakt, ruim te interpreteren is. Het Senaatsverslag vermeldt immers : „... Daarbij wordt ook eenparig aangenomen, dat het woord onderwijs in zijn brede betekenis moet worden geïnterpreteerd en ook soorten van onderwijs bedoelt die niet in de vroegere opsomming voorkwamen, zoals naschools onderwijs, buitengewoon onderwijs, schriftelijk onderwijs, enz.” (Gedr. St., Senaat, 1969-1970, nr. 402, p. 21), terwijl het Kamerverslag de opsomming geeft van diverse onderwijsaangelegenheden, daaraan toevoegende : „Deze opsomming is niet beperkend maar exemplatief” (Gedr. St., Kamer van Volksvertegenwoordigers, 10, B.Z. 1968, Nr. 3 1/2, p. 8 en 9).

Uit die toelichtingen volgt dat geen bezwaar voorhanden is om het postgraduaat te beschouwen als een aangelegenheid van onderwijs waarvoor de Cultuurraad binnen de perken van de Grondwet bevoegd is. Daartoe mag eveneens gerekend worden het organiseren van universitaire onderzoekscentra, herhaaldelijk in het voorstel vernoemd, maar dan alleen als bedoeld onderzoek tot het onderwijs behoort. Het organiseren van het onderzoek dat zich niet met het onderwijs integreert, valt inderdaad niet onder de bevoegdheid van de Cultuurraad wiens bevoegdheid, inzake onderzoek, beperkt is tot „de aanmoediging van de vorming van navorsers” (artikel 2, 2e, van de wet van 21 juli 1971 — cfr. verslag Van Bogaert, Gedr. St., Senaat 1969-1970, Nr. 402, p. 24-25).

Is het concept „onderwijs” derhalve ruim te interpreteren, de regelende bevoegdheid van de Cultuurraad is niet onbegrensd. Krachtens artikel 59bis, § 2, 2e, van de Grondwet houdt de bevoegdheid van de Cultuurraad op onder meer wanneer het gaat om „onderwijsstructuren” of „diploma's”, zoals beide begrippen aan de hand van de parlementaire voorbereiding omschrijfbaar zijn. Voor de uitleg van de term „onderwijsstructuren” kan onder meer worden gewezen op de verklaring van verslaggever senator Van Bogaert („Ik geloof niet dat ik mij vergis als ik zeg dat het er in werkelijkheid op neerkomt dat de grote structuren van het onderwijs, dit wil zeggen, lager, secundair, technisch onderwijs, humaniora onderwijs, universitair onderwijs en hoger technisch onderwijs gemeenschappelijk blijven”. — Senaat, Handelingen, 1969-1970, 10 ju-

ni 1970, p. 1818), terwijl het begrip „diploma's” een verduidelijking vindt in zijn verslag dd. 20 mei 1970 („. . . De vraag rijst hierbij welke diploma's worden bedoeld. Er zijn immers wettelijke en wetenschappelijke diploma's. Het blijkt echter evident dat de wettelijke diploma's worden bedoeld, aangezien verwezen wordt naar de gewone wetgever. Voor de andere diploma's bestaat nu reeds een uitgebreide vrijheid, die niet kan verminderd worden, wanneer men culturele autonomie wenst in te stellen”. — Gedr. St., Senaat, 1969-1970, Nr. 402, p. 23).

Samengevat, en onder voorbehoud van wat hoger omtrent het wetenschappelijk onderzoek is gezegd en van hetgeen hierna omtrent artikel 17 van de Grondwet wordt overwogen, meent de Raad van State te mogen stellen dat het voorstel omtrent het universitair **post-graduaatonderwijs** tot de bevoegdheid van de Cultuurraad behoort, voor zover wel te verstaan dat het voorstel niet zou leiden tot de uitbouw van een afzonderlijke onderwijsstructuur of tot het verlenen van diploma's als bedoeld in artikel **59bis**, § 2, **2e**, van de Grondwet.

Met het tweede voorstel stelt het **bevoegdheidsvraagstuk** van de Cultuurraad zich anders, enerzijds omdat het tweede voorstel klaarblijkelijk verder reikt dan het **post-graduaat onderwijs** en praktisch het geheel van de universitaire samenwerking omvat, anderzijds omdat het strekt tot het oprichten van een rechtspersoon waaraan diverse taken worden toevertrouwd.

Omtrent de bevoegdheid van de Cultuurraad om een rechtspersoon in het leven te roepen, vermeldt de memorie van toelichting bij het ontwerp dat de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de **Cultuurraden** is geworden dat „het de Cultuurraden toekomt, binnen de perken van de in artikel 59bis aangegeven bevoegdheid de bestaande wetgeving te wijzigen en op te heffen, elke verplichting op te leggen en elke voorziening te treffen waartoe de wetgevende macht bevoegd is. Het oprichten van een rechtspersoon bij voorbeeld — wat als een van de prerogatieven van de wetgevende macht wordt beschouwd — behoort voortaan eveneens tot de bevoegdheid van de twee Cultuurraden, voor zover het door die rechtspersoon nagestreefd doel een van de materies betreft waarvoor de Cultuurraden bevoegd zijn” (Gedr. St., Senaat, 1970-1971, Nr. 400, p. 2 en 3).

Die zienswijze is niet tegengesproken noch weerlegd door de wetgever; zij is bijgetreden door de rechtsleer (J. Dembour, *Droit administratif*, Luik 1972, nr. 37, met voetnoot). Ofschoon bedoelde wet van 21 juli 1971 materialiter de uitvoering is van artikel 59bis, § 2, le („culturele aangelegenheden”), mag worden aangenomen dat de in genoemde memorie van toelichting uitgedrukte mening ook voor de andere materies geldt waarvoor de Cultuurraad bevoegd is gemaakt. Waaruit volgt dat de bevoegdheid van de Cultuurraad niet ophoudt wanneer het voorstel ook de oprichting van een rechtspersoon tot onderwerp heeft. Het doel waarvoor de rechtspersoon wordt opgericht en zijn opdracht kunnen evenwel niet verder reiken dan de aangelegenheden waarvoor de Cultuurraad regelend kan optreden. Tussen de oprichting van de rechtspersoon en de regelende bevoegdheid van de Cultuurraad bestaat derhalve een wisselwerking die maakt dat de finaliteit van de rechtspersoon onafwendbaar geconditioneerd is door de begrensde bevoegdheid van de Cultuurraad. Dat moet uitdrukkelijk in de tekst tot uiting worden gebracht, wat reeds bereikt wordt door de inleidende zin van artikel 3 van het tweede voorstel te stellen als volgt:

„De Raad is ermede belast in zaken van onderwijs en binnen de perken als bedoeld in artikel 59bis, § 2, 2e, van de Grondwet :

a) . .”.

Aldus gesteld en vermits de inhoud van het voorstel bepaald wordt door de omvang van de taken die aan de op te richten rechtspersoon worden toegekend, komt het voorstel in de bevoegdheidssfeer van de Cultuurraad, steeds onder voorbehoud van hetgeen hierna omtrent artikel 17 van de Grondwet wordt gezegd.

III

ARTIKEL 17 VAN DE GRONDWET

Zo de Cultuurraad bevoegd is, onder hogervermeld voorbehoud, zowel wat het eerste als het tweede voorstel betreft, dan stelt zich onmiddellijk een tweede probleem van grondwettelijkheid, ditmaal ten opzichte van artikel 17 van de Grondwet dat de vrijheid van onderwijs erkent. Hebben de nationale wetgever en de Cultuurraden als aangewezen in artikel 59bis van de Grondwet bevoegdheid om over het staatsonderwijs op staatskosten te legifereren, dan is diezelfde bevoegdheid niet aanwezig wat de organisatie van het onderwijs aan de vrije universiteiten betreft. Artikel 17 van de Grondwet verzet zich inderdaad tegen elke beperking van de autonomie van de vrije onderwijsinrichtingen.

Weliswaar is aanvaard dat via een diplomaregeling of toelageregeling het Rijk aan de vrije universiteiten dwingende voorschriften kan opleggen, doch het is dan zo dat die materies, op grond van de uitzonderingen in artikel 59bis van de Grondwet gesteld, telkens aan de nationale wetgever zijn voorbehouden. Deze opmerking geldt zowel voor het eerste als voor het tweede voorstel.

Voor het tweede voorstel geldt het bezwaar zeker voor de onder b) en c) van artikel 3 aan de Vlaamse interuniversitaire Raad toevertrouwde taken, die zijn :

„b) de werkzaamheden van deze instellingen coördineren en ze rationeel onder hen verdelen;

c) de samenwerking tussen deze instellingen organiseren”.

De uitoefening door de Vlaamse interuniversitaire Raad van de onder artikel 3, b) en c), beschreven taken heeft noodzakelijkerwijze tot gevolg dat aan de vrije universiteiten verplichtingen worden opgelegd zodat het voorstel de bij artikel 17 van de Grondwet gewaarborgde vrijheid van onderwijs miskent. Dat grondwettelijk bezwaar zou wegvallen, mocht de in b) en c) bedoelde opdracht uitdrukkelijk beperkt worden tot het geven van niet bindende adviezen aan de universitaire instellingen. Dan rijst evenwel de vraag of, in dat geval en zelfs met behoud van de andere in artikel 3 vermelde taken, er nog behoefte bestaat om aan de Vlaamse interuniversitaire Raad rechtspersoonlijkheid te verlenen.

Hetzelfde grondwettelijk bezwaar betreft het eerste voorstel en zelfs in een sterkere mate.

Doordat overeenkomstig artikel 3, § 2, van dit voorstel de Raad van overleg tot taak heeft „op billijke wijze de centra over de vier universiteiten (te verdelen) rekening

houdend met de eventueel reeds bestaande infrastructuur”, en doordat overeenkomstig artikel 4, § 3, van het voorstel de universiteiten de verplichting hebben „binnen twee jaar na de oprichting van een opleidings- en onderzoekscentrum hun centrum af (te schaffen) dat voorziet in dezelfde opleiding of in hetzelfde onderzoek”, wordt in bepaalde gevallen aan de vrije universiteiten de mogelijkheid ontnomen post-graduaat onderwijs in te richten of in stand te houden. Artikel 17 van de Grondwet wordt aldus geschonden. Vermits de samenstelling, verking en doelstelling van de Raad van overleg maar kan gedacht worden in functie van alle Vlaamse universiteiten, komt men tot de vaststelling dat voor het eerste voorstel artikel 17 van de Grondwet een onoverkomelijke hinderpaal is, zodat verder onderzoek overbodig is, temeer daar, zoals gezegd, de Cultuurraad niet bevoegd is om via een diplomaregeling of toelageregeling aan de vrije universiteiten dwingende voorschriften op te leggen.

IV

ANDERE ALGEMENE BEMERKING BETREFFENDE HET TWEEDE VOORSTEL

Betreffende het tweede voorstel dient nog te worden opgemerkt dat de Vlaamse Interuniversitaire Raad wel een vrij ruime opdracht ontvangt, die voor een deel en binnen de hoger aangeduide grenzen met de grondwettelijke prescripties verenigbaar is, doch dat het voorstel zwijgt omtrent de juridische en administratieve middelen die de Raad ter beschikking worden gesteld om zijn opdracht uit te voeren.

V

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Onder voorbehoud van de voorgaande algemene opmerkingen geeft het tweede voorstel, dat het eerste vervangt, aanleiding tot de hiernavolgende bijzondere opmerkingen.

Artikel 1

Paragraaf 2 van dit artikel luidt als volgt :

„De Raad is een organisme van openbaar nut ingedeeld in categorie B, zoals bedoeld in de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige organismen van openbaar nut.”

In dit artikel zou moeten worden aangeduid van welke Minister het nieuw opgerichte organisme van openbaar nut afhangt.

Verder zou de nieuwe instelling uitdrukkelijk dienen te worden opgenomen in artikel 1, B, van de wet van 16 maart 1954.

Art. 5

Bij dit artikel worden onder meer de gevallen opgesomd waarin de functie van de leden van de raad van beheer een einde neemt. Bij deze gevallen komt de „herroeping van hun aanwijzing door de raad van beheer van de instelling” voor. Gelet op de wijze van aanduiding van het onder artikel 5, c), bedoelde lid, zou artikel 5 passend als volgt aangevuld worden : „ . . . herroeping van hun aanwijzing door de raad van beheer of door het coördinatieorgaan van de instelling”.

Artikel 5 voorziet niet in de plaatsvervangende leden.

Art. 6

Er dient aangestipt dat de Universitaire Instelling Antwerpen niet voorkomt onder de instellingen door wier vertegenwoordigers de functies van voorzitter, ondervoorzitters of secretaris van de raad van beheer van de Vlaamse interuniversitaire Raad worden uitgeoefend.

Art. 12

Bij artikel 12, laatste lid, wordt het uitvoerend comité „gemachtigd om alle daden van beheer, in de ruimste zin, te stellen”.

Deze bepaling is moeilijk samen te brengen met artikel 10, lid 1, krachtens hetwelk de raad van beheer „de meest uitgebreide bevoegdheden (heeft) om alle daden van beheer en beschikking te stellen die de Raad **aanbelangen**”, tenzij bij artikel 12, laatste lid, een machtiging van het uitvoerend **comité** „voor de gevallen van hoogdringendheid” bedoeld wordt, wat dan evenwel in de tekst moet worden gesteld.

Art. 14

Naar luid van dit artikel wordt de voorzitter van de raad van beheer belast met de „gewone briefwisseling”, ‘zonder dat die term nader wordt verduidelijkt.

Art. 15

Naar luid van dit artikel betreft de Raad „zijn werkmiddelen uit alle inkomsten van zijn patrimonium, van zijn activiteiten en van de verleende toelagen”. Het voorstel laat na hieromtrent enige precisering te brengen. Het woord „werkmiddelen” is alleszins een niet aangepaste term die beter vervangen wordt door het woord „ontvangsten”.

Art. 16

Volgens dit artikel benoemt de „Minister tot wiens bevoegdheid de Nationale Opvoeding — Nederlandstalige sector — behoort, . . . een regeringscommissaris bij de Vlaamse Interuniversitaire Raad”. Dat artikel strookt niet met artikel 9, § 1, van de wet van 16 maart 1954 **betref-**

fende de controle op sommige instellingen van openbaar nut. Inderdaad wordt naar luid van die bepaling de controle over de **organismen** van de categorieën B en C uitgeoefend „door bemiddeling van één of meer regerings-commissarissen die de Koning op de voordracht van de bevoegde Minister, benoemt”. Artikel 16 moet derhalve worden weggelaten.

De kamer was samengesteld uit de heren :

F. LEPAGE, *eerste voorzitter*,

Ch. SMOLDERS,
H. COREMANS, *staatsraden*,

G. VAN HECKE,
S. FREDERICQ
bijzitters van de afdeling wetgeving,

E. VAN VYVE, *afdelingsgrijp*.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J. DE COENE,
adjunct-auditeur.

De Griffier,

De Voorzitter,

E. VAN VYVE

F. LEPAGE